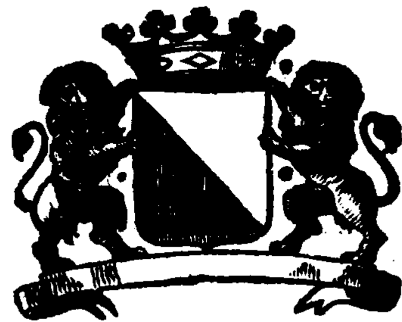
A. 1853. MAANDAG den 4. Julij. N°. 79.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL, bevattende Uittreksel van het Verslag en Plan van de 221. Staats-Loterij.

BEKENDMAKING.

DE COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie Utrecht

Brengt door deze ter kennis van de ingezetenen, dat, bij resolutie van Z. Exc. den Minister van Finantien, dd. 30 Junij 1853, n°. 86, afd. registratie en loterijen, is bepaald, dat de Loten der 220ste Staats-Loterij, gedurende de *derde* week der trekking van de *vijfde* of *laatste* Klasse, beginnende op *Maandag* den 4 Julij aanstaande, door de collecteurs, splitsers en debitanten tot geene hoogere prijzen zullen mogen worden uitgegeven dan tot de navolgende, te weten:

Bij Verkoop.		Bij Verhuring.	
Geheele loten . .	*f* 84.—	Geheele loten . .	*f* 47.—
Halve „ . . .	- 42.—	Halve „ . . .	- 23.50
Vijfde „ . . .	- 16.80.	Vijfde „ . . .	- 9.40
Tiende „ . . .	- 8.40.	Tiende „ . . .	- 4.70
Twintigste „ . . .	- 4.20.	Twintigste „ . . .	- 2.35

Utrecht, den 1. Julij 1853.

De Commissaris des Konings voornd.,
S. VAN HEEMSTRA.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht brengen ter kennisse der belanghebbenden, dat bij eene plaats gehad hebbende Uitloting van aandeelen in de geldleening ten behoeve van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen voor het jaar 1853, zijn uitgeloot de navolgende nommers, als:

19—66 en 67.

Voorts dat de houders van bovengemelde nommers, hunne kapitalen ten kantore van den Stedelijken Ontvanger, den heer *H. A. F. Golius*, met den 1sten Augustus aanstaande, tegen overgifte der Obligatiën, met de daarbij behoorende dividend bewijzen, kunnen terug bekomen.

Utrecht, den 28 Junij 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
N. P. J. KIEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
H G. RÖMER.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,

Gelet op het daartoe gedaan verzoek van Heeren Bestuurders van het *Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen* te Utrecht, brengen hiermede ter kennis der belanghebbenden, dat de door voormelde Bestuurders opgemaakte rekening wegens hun gehouden beheer over den jare 1852—1853, van Maandag den 4 Julij tot en met Dingsdag den 12 Julij aanstaande, de invallende Zondag uitgezonderd, van des morgens 10 tot des middags 2 ure, ter Stads-Secretarie voor de aandeelhouders in de geldleening aangegaan tot oprigting van voorsz. Gebouw, ter inzage zal nederliggen.

Utrecht, den 28. Junij 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
N. P. J. KIEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
H. G. RÖMER.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat het door den heer Commissaris des Konings in de Provincie Utrecht executoir verklaarde kohier van het Patentregt voor de wijk A dezer gemeente, dienst 1853/54, aan den heer Ontvanger der Directe Belastingen 2de Afdeeling, Kantoor houdende in de *Domtrans* wijk F n°, 323 is ter hand gesteld, aan wien ieder verpligt is, zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht den 1. Julij 1853.

De Burgemeester voornoemd,
N. P. J. KIEN.

ZETTING VAN HET BROOD TE UTRECHT.

In te gaan den 4 Julij 1853.

Fijn wit Tarwebrood	van 50 lood 18 Cts.
- -	- 10 Cts. 29 lood.
Grofgebuild wit Tarwebrood	- 100 lood 28 Cts.
- - - -	- 50 — 14 -
- - - -	- 5 Cts. 18 lood.
Gem. A Gebloemd rood Tarwebrood	- 100 lood 24 Cts.
- - - - - -	- 50 — 12 -
- - - - - -	- 5 Cts 21 lood.
- B. Ongebuild rood Tarwebrood	- 150 lood 26 Cts.
- - - -	- 75 — 13 -
- C. Roggebrood	- 150 — 18 -
- - - -	- 100 — 12 -
- - - -	- 5 Cts. 44 lood.
- G. Grentbrood	- 150 lood 13½ Ct.

Aldus vastgesteld bij heeren BURGEMEESTER en WETHOUDERS der stad Utrecht, op heden den 2 Julij 1853.

In kennisse van mij
H. G. RÖMER.

RUSLAND.

PETERSBURG 22 Junij.

H. M. de Koningin-weduwe der Nederlanden is den 19 Junij op Peterhof aangekomen.

— De keizer gaat voort met het inspecteren der troepen.

— Men wil hier, dat de weigering van de zijde der Porte den inmarsch der Russen in de Donau-vorstendommen ten gevolge zal hebben. Russische kwartiermeesters hebben aldaar reeds leveringen van proviant uitgeschreven. Het inloopen van vreemde vloten in de Dardanellen zou ten gevolge hebben, dat de Russen den Donau zullen overtrekken. Het protest en de bedreigingen van de Engelsche en Fransche gezanten hebben, evenmin als de nadering van de Engelsche en Fransche vloten, verhinderd, dat de heer *Balabine* het ultimatum aan de Porte heeft overgegeven. Den 16. zal hij ook Konstantinopel verlaten. (*Hamb. Nachr.*) (Men weet, dat de heer *Balabine* den 17. Junij Turkije's hoofdstad heeft verlaten met het antwoord van den Divan op het Russisch ultimatissimum van den graaf *v. Nesselrode*. Ten gevolge van de verwerping van Ruslands voorslag, is ook het laatste personeel der Russische legatie naar Odessa vertrokken, terwijl ook de meeste Russische kooplieden Konstantinopel hebben verlaten.)

DUITSCHLAND.

WEENEN 1 Julij.

De generaal graaf *Giulay* is gisteren naar Petersburg vertrokken, belast met eene bijzondere zending nopens de Oostersche zaak.

— Wij hebben berigten uit Konstanstinopel dat de Oostenrijksche gezant, de heer *v. Bruck*, aldaar is aangekomen en met veel onderscheiding is ontvangen. De Porte schijnt op de tusschenkomst van Oostenrijk veel te rekenen. De minister *Rifaat-pacha* zou aan onzen gezant gezegd hebben: „Als ge niet eindelijk gekomen waart, zouden wij u hebben moeten halen."

Volgens de laatste berigten uit Konstantinopel, was de Porte ook voornemens, om een gezantschap naar Petersburg te zenden. Nadat het *ultimatum* door de Turksche regering beantwoord was, heeft men het zich in Konstantinopel bevindend Russisch Staats-eigendom ingescheept.

— Onze gezant te Konstantinopel, de heer *v Brück*, heeft al het mogelijke aangewend, om de Porte eenigzins te matigen in haar antwoord op het Russiesche ultimatissimum; de verwerping is echter absoluut geweest.

Rusland heeft inmiddels zijne voorzorgen genomen in Moldavië en Wallachije. De hospodars hebben de mededeeling ontvangen, dat de Keizer geene vijandelijkheden wil; alle ambtenaren moeten dus op hun post blijven en de zaken geregeld haren gang gaan. Rusland heeft levensmiddelen doen aanbrengen.

Vreemd is het, dat de Keizerlijke troepen van den lagen waterstand van den Donau hebben gebruik gemaakt, om die rivier te sluiten voor de vaart. 300 schepen moeten daardoor minstens zijn tegengehouden. Daar het water nu weder uitermate is gestegen, hoopt men, dat de beletselen zullen zijn weggenomen; de handel zou anders veel door dien hinderpaal lijden.

— Uit Alexandrië heeft men tijdingen tot den 20. Men was er zeer bezorgd over de verwikkelingen met Rusland. Geen legerkorps was evenwel naar Turkije op marsch. — Te Aleppo en Damascus, waar het musulmansche fanatismus het sterkst is, vreesde men voor geweldenarijen jegens de Christenen, als de oorlog mogt uitbreken.

Uit Teheran verneemt men, dat onderscheidene Babis, ten gevolge van het verspreiden van het gerucht van den dood des Keizers van Perzie, weder waren in hechtenis genomen en vreeselijk gemarteld.

— 5 pCt. 94; Z. L. 106¼; bank 1410.

KEULEN 2 Julij.

De Tweede Kamer te Hannover is den 30. Junij ontbonden, en de zittingen van de Eerste Kamer zijn verdaagd.

— In de *Preussische Zeitung* leest men het volgende: „Op de bijeenkomst der Bovenrhijnsche bisschoppen te Freiburg zijn besluiten genomen, alle strekkende, om in spijt der regeringen, de inzigten der R. geestelijkheid door te drijven. De aartsbisschop van Freiburg zelf zal den strijd openen met een openlijk protest tegen het gezag en de besluiten van den R. Katholijken opperkerkeraad als staats-collegie voor kerkelijke aangelegenheden; hij zal deszelfs R. Katholijke leden uitnoodigen om hunne betrekking neêr te leggen, en van de kerkelijke dwangmiddelen gebruik te maken tegen elk, die zich tegen zijne bisschoppelijke bevelen verzet, of weigert de hand tot uitvoering derzelve te leenen. Tot deze dwangmiddelen zullen schorsing, ban en afsnijding behooren; ook zal van wege de bisschoppen weder eene memorie tot verdediging hunner zaak tegen het staatsgezag worden openbaar gemaakt."

Het manifest der bisschoppen is reeds ter perse. Het was reeds door de politie in beslag genomen, toen de regering tegenbevel gaf. Het bestuur wil zich zoo lankmoedig mogelijk tegen den overmoed der Roomsche geestelijkheid toonen.

— Uit Bern schrijft men van den 27 Junij, dat het radikale Gouvernement van Freiburg eene groote materiële en zedelijke nederlaag heeft geleden, dewijl zijn kandidaat voor den nationalen Zwitz. Raad slechts 1927 stemmen bekwam, terwijl die van de behouders 4432 stemmen verkreeg.

Intusschen heeft deze verkiesing weder tot ernstige onlusten aanleiding gegeven. De kiezers waren in orde de stad Bulle binnen getrokken en hadden zich in twee afdeelingen geschaard, de radikalen ter regter, de conservatieven ter linker, toen een der leden van het stembureau, de heer *Charles*, behouder, in dwaling het briefje verscheurde van een radikaal, dien hij niet voor kiezer hield. Dit gaf aanleiding tot een gevecht, waarbij de heer *Charles* gewond werd.

ENGELAND.

LONDEN 1 Julij.

Lord *Russell* heeft heden in het Huis [illegible] verklaard, dat de sluiting van den [illegible] redenen van geheel natuurlijken aard is [illegible] ven. — Sir *Gladstone* heeft de verlaging der advertentie-zegelregten op 6 pence voorgesteld.

Over het amendement van lord *Stanley* op de wet nopens het Indische bestuur is heden beslist. Hij wilde die voordragt 6 maanden uitstellen; doch [illegible] is met eene meerderheid van 182 stemmen verworpen

In het huis der Lords heeft de hertog *van Newcastle*, de benoeming van den heer *Baskly* tot gouverneur van Jamaica met een verminderd inkomen medegedeeld, tevens berigt, dat men in het finantiewezen der koloniën zooveel mogelijk besparingen zou daarstellen.

— De koninklijke familie heeft met hare gasten het kamp van Chobham bezocht. — De krijgstoerustingen in de havens worden met ijver voortgezet.

— De Chineesche bladen van Hongkong tot den 5. Mei behelzen niets zekers omtrent den opstand.— Een klein misverstand, waardoor twee Engelschen door Fransche zeelieden te Canton waren in hechtenis genomen, was spoedig bijgelegd.

— Gec. 98 $^3/_8$, $^1/_2$, $^1/_4$ à $^3/_8$; 3 $^1/_4$ pCt. 101 $^1/_2$ à $^3/_4$; 3 pCt. 99 à 99 $^1/_4$; Bank. 228 $^1/_2$; Holl. 2 $^1/_2$ pCt. 61 $^1/_4$; 4 pCt. 98 $^3/_4$; Braz. 5 pCt. 100 $^1/_2$; Mex. 3 pCt. 23 $^3/_4$, $^1/_2$ à $^3/_4$.

FRANKRIJK.

PARIJS 30 Junij.

De *Moniteur* behelst een besluit, waarbij de vice-admiraal *Hamelin* benoemd wordt tot kommandant van het evolutie-eskader in de Middellandsche zee, ter vervanging van den vice-admiraal *La Susse*, die op non-activiteit gesteld wordt. Er is alhier tijding ontvangen, dat de Russen de rivier Sulina, zijnde een der stroomen van den Donau, afgesloten hebben, welke tijding over Marseille en Weenen ontvangen is.

Het ontslag van den Admiraal *de la Susse*, die juist den leeftijd heeft, gevorderd voor het afvoeren van het kader, moet echter niet alleen zijn grond hebben in dien ouderdom, maar ook veroorzaakt zijn doordien hij met de Fransche vloot, ofschoon gunstiger hebbende gelegen dan de Engelsche, toch later aan de Dardanellen is aangekomen.

— De keizer heeft op nieuw gister de groote manoeuvres in het kamp van Satory gekommandeerd. Hij zal ook het kamp van Helfaut bezoeken.

— De *Moniteur* bevat een besluit, waarbij de prijs van den tabak voor de troepen eene aanmerkelijke vermindering ondergaat. Ze is gebragt van 4 fr. 50 op 1 fr. 50.

— Uit Madrid meldt men, dat het ministerie besloten heeft in de eerste 14 dagen van October de Cortes bijeen te roepen; ook zou het aan maarschalk *Narvaez* weder verlof geven naar Spanje terug te keeren, mits hij bewijs gaf van onderdanigheid door zijne passen voor Weenen te vragen.

PARIJS 1 Julij.

De Keizer en Keizerin zijn voornemens tusschen den 16 en 20 dezer naar de Eaux Bonnes te vertrekken. Dit is een blijk, dat de Keizer de Oostersche kwestie niet voor ernstig beschouwt, anders zou hij in deze tijden niet aan eene reis naar het zuiden denken. Evenwel kan hij voor den 16 nog wel van plan veranderen.

Het dagblad van Madrid van den 26 berigt, dat bij koninklijk besluit een Spaansch consulaat te Jerusalem is opgerigt, om zich met de Spaansch-franciskaner monnikken in Palestina te verstaan, ten einde de belangen der kerk te steunen, en te beletten, dat de regten en voorregten omtrent de Heilige plaatsen worden aangerand.

Frankrijk, Rusland en de Porte hadden reeds moeite zich te verstaan omtrent deze kerkelijke kwestie; nu eene vierde geïnteresseerde mogendheid zich er bij voegt zal de beslissing niet gemakkelijker worden.

Ofschoon er niets naders hier bekend is, dat de gemoederen zou kunnen verontrusten, dan alleen, dat de keizer de troepen te Satory krijgshaftig heeft toegesproken, is er op de beurs een panische schrik geweest en zijn de fondsen gedaald. 3 pCt. 76 à 75,10; 4 $^1/_2$ pCt. 106,80; Bank. 2655; 5 pCt. Belg. 100; Rom. 95; 3 pCt. Sp. 41; uitgest. 21 $^3/_4$; 5 pCt. Piem. 98; 5 pCt. Oost. 96.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE 1 Julij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen de navolgende wets-ontwerpen:

een wets-ontwerp, houdende bepalingen betrekkelijk het bouwen, planten, enz. bij vestingwerken, en

een wets-ontwerp, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen; elk met eene daarbij behoorende memorie van toelichting.

Die voordragten zijn naar de afdeelingen verzonden om aldaar te worden onderzocht.

Het *wets-ontwerp, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen*, is van den volgenden inhoud:

WIJ WILLEM III, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is, wettelijke bepalingen vast te stellen ter uitvoering van onderscheidene voorschriften van het VIde hoofdstuk der Grondwet en ter vervanging van de op dit onderwerp bestaande verordeningen, opdat Wij gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen in het Rijk kunnen verleenen, en waken, dat zij zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Aan de onderscheidene kerkgenootschappen wordt volkomene vrijheid gelaten, zich met betrekking tot alles, wat hunne godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigenen boezem betreft, te organiseren onder verpligting om Ons dadelijk van hunne organisatie volledig kennis te geven en Onze goedkeuring te vragen op zoodanige bepalingen, waarvan de uitvoering niet zonder medewerking van het Staatsgezag kan plaats hebben.

Art. 2. Wij behouden Ons voor, van de bedienaren der openbare godsdienst, die vóór, bij of na de aanvaarding hunner bediening eenen eed of belofte afgelegd hebben, welke door Ons bedenkelijk voor de veiligheid van het Rijk of voor de openbare orde en rust wordt geoordeeld, te vorderen den eed van getrouwheid aan Ons en gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat, af te leggen, binnen den termijn door Ons te bepalen, in handen van Onze commissarissen in de provinciën, tot het afnemen daarvan door Ons gemagtigd.

Art. 3. Vreemdelingen worden tot het bedienen van de openbare godsdienst niet toegelaten, dan na daartoe Onze toestemming te hebben verkregen.

Art. 4. De titulaturen in de kerkgenootschappen aan de bedienaren der openbare godsdienst toegekend, geven noch ten opzigte van het wereldlijk gezag, noch ten opzigte van andere kerkgenootschappen, eenige aanspraak, rang of voorregt. In de aanraking met het wereldlijk gezag, worden de titulaturen alleen gebezigd na vermelding van den geslachtnaam der titularissen.

Art. 5. De ter aanwijzing van kerkelijk gebied door kerkgenootschappen gebezigde namen van provinciën of gemeenten worden slechts als van kerkelijken aard beschouwd en hebben geen verder gevolg.

Art. 6. Zetels of standplaatsen van bedienaren der openbare godsdienst of van vergaderingen, kerkgenootschappen vertegenwoordigende, worden niet opgerigt, aangewezen of veranderd, dan nadat wij in het belang der openbare orde en rust de geschiktheid der plaats beoordeeld en erkend hebben.

Wij behouden Ons voor, in hetzelfde belang omtrent de al of niet geschiktheid dier zetels of standplaatsen, welke zonder Onze goedkeuring na den 3den November 1848 mogten zijn opgerigt, aangewezen of veranderd, uitspraak te doen binnen het jaar, volgende op het in werking brengen dezer wet.

Alvorens echter krachtens dit artikel eenige beslissing te nemen wordt de Raad van Staten gehoord.

Art. 7. De bedienaren der openbare godsdienst dragen het gewaad voor kerkelijke plegtigheden of bij de uitoefening van de openbare godsdienst in hun kerkgenootschap voorgeschreven, niet dan binnen gebouwen en besloten plaatsen of daar waar de openbare godsdienstoefening naar het 2de lid van art. 167 der Gondwet is toegelaten.

Art. 8. Elke oprigting van een gebouw tot uitoefening van de openbare godsdienst vereischt in het belang der openbare orde en rust een onderzoek omtrent de plaats van vestiging in de gemeente.

Voor dat de oprigting wordt toegelaten zal, na verhoor der plaatselijke besturen, daaromtrent door Ons worden beslist.

Wanneer Onze goedkeuring niet gevraagd of geweigerd is, kan de opruiming door ons voor rekening der stichters worden gelast.

Art. 9. Het klokkengelui tot viering van kerkelijke plegtigheden of om de ingezetenen tot de godsdienstoefening op te roepen, wordt in gemeenten, waar kerken van meer dan een kerkgenootschap zijn, niet toegelaten, dan met toestemming van Onzen commissaris in de provincie.

Klokkengelui tot andere einden heeft geene plaats dan met vergunning der plaatselijke politie.

Art. 10. De bedienaar der openbare godsdienst, die aan deze wet of aan de bevelen, door Ons uit kracht daarvan uitgevaardigd, niet voldoet, hare voorschriften overtreedt, of elders dan art. 167 der grondwet toelaat de openbare godsdienst uitoefent, wordt verklaard: „*in strijd met de wet te hebben gehandeld*” en veroordeeld in de kosten.

Art. 11. De officieren van justitie bij de arrondissements-regtbanken eisschen, de beklaagde behoorlijk gedagvaard, voor de regtbank ter burgerlijke teregtzitting, de toepassing van het voorgaand artikel.

Geene vervolging kan door hen worden ingesteld dan op magtiging van den procureur-generaal onder wiens bevelen zij staan.

Art. 12. Van het vonnis wordt appel, van het arrest cassatie toegelaten.

Art. 13. De behandeling der zaak heeft in eersten aanleg en hooger beroep plaats met gesloten deuren; de gedaagde kan zich door een raadsman doen bijstaan.

Art. 14. De bedienaar der openbare godsdienst, die na eene eerste veroordeeling andermaal wordt verklaard in strijd met de wet te hebben gehandeld, wordt bij hetzelfde vonnis ontzet van de regten opgenoemd in art. 42 van het Strafwetboek voor den tijd van drie tot tien jaren.

Bij derde of latere veroordeeling wordt de overtreder daarenboven tot gevangenisstraf van minstens zes maanden en hoogstens twee jaren veroordeeld.

Art. 15. De regtsgedingen krachtens het voorgaand artikel ter zake van herhaalde overtreding gevoerd, worden op de gewone wijze voor den gewonen regter behandeld.

Art. 16. Bij het in werking komen dezer wet zijn, behoudens de bepalingen der wetten en reglementen bedoeld in art. 167 der grondwet, afgeschaft de wet van 18 Germinal jaar X en alle andere met de tegenwoordige wet strijdige bepalingen.

UTRECHT 2 Julij.

Van het belangrijk *verslag van den toestand der gemeente over* 1852, door burgemeester en wethouders aan den raad gedaan, leveren wij in een bijvoegsel een uittreksel.

Het verslag zelf is verkrijgbaar gesteld; doch ook in dit uittreksel zal men nog belangrijke mededeelingen vinden, omtrent al wat de stad betreft.

Hier deelen we nog mede, dat de bevolking van deze gemeente den 31 Dec. 1852 wettelijk bedroeg 49,176, feitelijk 50,710; het garnisoen was 882 man sterk.

Het dienstjaar leverde een voordeelig saldo op van ruim ƒ 98,000.

Het getal studenten op 1 Nov. 1852 alhier aanwezig was 473. Blijkens dit cijfer bleef onze Hoogeschool de meest bezochte in ons vaderland.

— Aan onze Hoogeschool zijn tot doctoren bevorderd: den 1 Julij de heeren *H. A. L. Hamelberg*, van Z. Bommel, in de Regten, met theses, *A. F. de Lespinasse*, van Hasselt, en *A. D. Reneman*, van Almelo, in de Medicijnen, na de verdediging van hunne dissertatien *de usu chloridi formyli in arte obstetricia* en *de depressione et extractione cataractae inter se comparatis*, en med. dr. *F. C. v. Opdorp*, van Bergen op Zoom, in de Chirurgie, met quaestiones; den 2 Julij de heeren *J. F. H. Wolters*, van Maastricht, in de Wijsbegeerte en Letteren, na verdediging zijner dissertatie *commentatio in Juvenalis satiram primam*, *A. A. G Nolthenius*, van Heemstede, in de regten, met Theses, en *G. C. P. de Ruiter*, van Utrecht, in de Medicijnen, met eene dissertatie *de actione Atropae Belladonnae in Iridem*.

— Bij besluit van 29 Junij, heeft Z. M. eervol ontslag verleend aan den heer *J. W. Roessing van Iterson*, als burgemeester van Achttienhoven c. a. en benoemd tot burgemeester van Nieuwkoop en Achttienhoven c. a. den heer *J. A. Swillens*.

— Z. M. de Koning heeft den baron *L. H. M. van Ittersum* tot Hoogstdeszelfs kamerheer benoemd.

— De heer Mr. *F. J. H. Borret*, nieuw benoemd lid van den Raad der State, heeft den gevorderden eed in handen des Konings afgelegd, en zitting in dat Collegie genomen.

— In het hoofdkiesdistrict Gouda is bij de herstemming op den 28sten Junij jl. tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal verkozen de heer *M. A. F. H. Hoffman*, met 1071 van de 1687 uitgebragte stemmen. De heer mr. *J. W. Gefken* had 614 stemmen op zich vereenigd.

— Te Arnhem is den 1. deze in 67jarigen ouderdom overleden de gen. majoor *H. A. de Hatt*, laatstelijk gen. majoor in het prov. kommandement van Gelderland, Utrecht en Overijssel.

— In de zitting van den gem. raad van Amsterdam van 30 Junij is met algemeene stemmen aangenomen de voordragt van burgemeester en wethouders omtrent het behoorlijk in staat brengen van den Vaartschen Rijn van Amsterdam tot Vreeswijk.

— De overlandpost brengt uit onze O. Indië weinig belangrijks. De ontvangst der in- en uitgaande regten was in Maart ƒ 592,143,81 5. In 't geheel was de opbrengst in de drie eerste maanden minder dan in 1851 en 1852.

De bevolking van Soerabaija is eindelijk ontheven van de heerendiensten, tot het leveren van houtskolen voor 's lands constructiewinkel. Die maatregel was reeds in 1849 vastgesteld, doch heeft eerst nu uit-

voering kunnen erlangen. — De aardbevingen op Banda hebben opgehouden; slechts ligte schuddingen werden nog gevoeld. — De rivier Goenting was door verstopping buiten zijne oevers getreden en had groote verwoestingen aangerigt.

UTRECHT 3 Julij.

Het Engelsche dagblad *de Times* deelt in zijn nº. van Zaturdag 2 Julij eene telegrafische tijding mede uit Weenen, bevattende het belangrijk berigt, *„dat 12000 Russen den 25 Junij te Jassy, hoofdstad van Moldavië, zijn binnengetrokken."* Het telegrafische berigt uit Weenen van Vrijdag 1 Julij, door de *Köln. Zeit.* en *l'Independance* van 2 Julij medegedeeld, spreekt alleen van het vertrek van den Oostenrijksche generaal graaf *Guilay* van Weenen naar Petersburg met eene bijzondere zending nopens de Oosterschen zaak, natuurlijk met het doel om vijandelijkheden voor te komen en den vrede te bewaren. Het is waar, het bezetten der prinsdommen door de Russen op zich zelve zal als geenen vijandelijken maatregel beschouwd worden, doch het is niet zeker, welke ernstige verwikkelingen uit die bezetting zouden kunnen voortkomen.

Intusschen deelen eenige dagbladen, onderanderen *l'Assemblée Nationale*, berigten uit Petersburg mede, dat de verwerping van het *ultimatum* door de Porte den 24 of 25 Junij te Petersburg is ontvangen, en dat toen de order van daar is afgezonden aan den Russischen bevelhebber, om de rivier de Pruth over te trekken, hetwelk dus eerst den 5 of 6 Julij zou kunnen plaats hebben. Is dit laatste berigt waar, dan is het telegrafisch berigt van de *Times* onjuist. De *Indépendance* van 2 Julij zegt ook: „wij deelen de dépêche van de *Times* mede, zoo als wij ze uit Londen ontvangen, doch wij hebben niets uit Weenen ontvangen, wat deze tijding bevestigt of weêrspreekt."

— De zaal nevens den schouwburg is deze week een paar malen geopend geweest voor de Soirées van den heer *de Linski*. De sierlijke werkplaats, op het orchest opgeslagen, steekt aangenaam af bij de rein-witte zaal, iets 't welk daarom meer in het oog valt, dewijl men gewoon is die in veelal minder reine tenten te zien. — Mogten onze stadgenooten den heer *de Linski* voor 14 jaren met regt den sentor in de kunst noemen, dien naam verdient hij nog. Zijne toeren zijn veelal nieuw, en enkele geheel onbegrijpelijk. Onder dezen munten voornamentlijk uit de strijd der elementen, de verdwijning eener dame, enz., terwijl in het bijzonder de vlugheid is te bewonderen, waarmede de heer *de Linski* zijne begoochelingen uitvoert. Zijne voorstellingen van Maandag en Woensdag zullen zeker ons weder vele andere nieuwe zaken opleveren, en een hernieuwd bezoek overwaard wezen.

— *In den Tijd* van Vrijdag vindt men een art. over de beschrijving van het letterkundig congres, dat te Gent, alhier zou hebben plaats gehad. Onder het regt geestige aanbrengen van eene menigte *61 61*'s die enkel daar staan om het verschrikkelijke aan te toonen, dat op dat congres vele vrienden van den BOSMAN *Alberdingh Thijm* (zoodis de *Tijd* hem noemt), vele regt warme R. Katholieken uit Belgie zouden tegenwoordig geweest zijn) vindt men daarin *ernstig gesproken*, want de schrijver vindt zelf, dat hij al eens regt grappig is geweest, de vraag: „of onze Noord-Nederlandsche kongressanten misschien bezorgd zijn, dat de Zuid-Nederlandsche broeders een onwelgevallig kijkje namen van de hier heerschende verdraagzaamheid", waarop men zich wel gaarne in het buitenland beroemt, maar die men toch liefst niet, vooral in dit opzigt, van nabij laat bezien?" — Wij moeten bekennen ja het oordeel des schrijvers over deze zijne woorden van gevoelen te verschillen: die vraag is niet ernstig, ze is eerder koddig. Let wel: wij N. Nederlanders zouden, omdat wij bang waren, dat men een *onwelgevallig kijkje nam van de hier heerschende verdraagzaamheid*, vreezen „warme liefhebbers der barbaarsche en domme middeleeuwen, Vlaamsche priesters, *die de pen voeren*, enz." in ons midden te ontvangen. — Maar zijn die „warme liefhebbers en die Vlaamsche priesters" dan geen leden van de R. K. kerk, die te Rome, in Toscanen, in Oostenrijk, in Frankrijk en elders zich zoo onverdraagzaam toont? Van die kerk die zoo gedwee aan den leiband van het zoo wel bekende Jezuitisme loopt? En zouden dan die „warme liefhebbers" onwelgevallig kunnen kijken op onze *verdraagzaamheid*? — Maar, lieve *Tijd*, ge denkt zeker, dat die „warme liefhebbers" geblinddoekt hier komen, en dat ze dan aan elke stem, die hen in ons land tegenklinkt, een hart toekennen, gelijk aan het hunne, voor zooverre ze de „barbaarsche en domme middeleeuwen" van priesterdwang en menschenmoord terug wenschen. — Ruk hun dan den blinddoek van 't oog, en laat zij den Protest. N. Nederlanders in 't gelaat aanschouwen, zij zullen in hen mannen vinden, die nog den edelen aard bezitten van onze voorvaders der 16e eeuw, en opregtheid zoo goed als mijnheer *„de Last"*, ja veel meer durven we zeggen, want een „warm liefhebber der middeleeuwen" *kan* moeijelijk opregt zijn; maar geen bezorgden zullen zij ontmoeten voor het kijkje, waarvoor de *Tijd* zijne vrees zoo over-verdraagzaam uit.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *UTRECHT* zijn van den 26 Junij tot den 3 Julij 1853

ingeschreven: ondertrouwd 10 paren; — gehuwd 9 paren; — geborenen 34, als 17 j. en 17 m.; — overledenen 30, als 17 van het m. en 13 van het v. geslacht, waaronder 4 levenloos aangegevenen.

Bij den BURGERL. STAND te *AMERSFOORT* zijn van den 26 Junij tot en met den 2 Julij 1853

ingeschreven: Ondertrouwd 1 paar. — Gehuwd geen. *Geboren:* 10 kinderen, zijnde 7 jongens en 3 meisjes. *Overleden:* 6 personen, 2 van het mannelijk en 4 van het vrouwelijk geslacht.

De memorie van toelichting, bij de wet op de kerkgenootschappen behoorende, kunnen we uit plaatsgebrek heden niet opnemen. Bij het volgend nommer zullen wij die in een bijvoegsel geven. Ook bij dit nommer behoort een bijvoegsel.

(2388) *** Het Gemeentebestuur van Vreeswijk brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat, in aanmerking nemende den aanstaanden Hooibouw, de te maken Reparatiën aan de groote Ophaalbrug, over de groote sluis te Vreeswijk, onbepaald zijn uitgesteld.

Vreeswijk, 2 Julij 1853.

Het Gemeentebestuur voornoemd,
J. L. H. ROIJEN.
De Secretaris,
W. OOSTERLAAK.

(2389) *** Ondertrouwd:
J. C. LE GUE, Weduwenaar van MARIA LENTZ,
en
H. VAN KLAVEREN, van Boskoop.
Algemeene Kennisgeving.

(2390) *** Ondertrouwd:
J. J. DE LEPELAAR,
Off. van Gezondheid der 3de klasse, te Rotterdam,
en
H. J. BOERS.
Utrecht den 30 Junij 1853.
Eenige kennisgeving.

(2391) *** Ondertrouwd:
D. H. JURRJENS
en
H. W. VAN SETTEN.
Utrecht 2 Julij 1853.
Algemeene Kennisgeving.

(2392) *** Getrouwd:
J. H. T. BUDDE
en
J. D. L. DE GROOT,
Wed. E. VAN EESENBERG.
Utrecht 30 Junij 1853.
Eenige kennisgeving.

(2393) *** Bevallen van een *ZOON* A. C. VAN LEUSDEN, geliefde Echtgenoot van J. W. OOSTERBAAN.
Utrecht, 3 Julij 1853.

(2394) *** Heden overleed, tot mijne innige droefheid, mijn geliefde Echtgenoot H. SCHAAPS, in den ouderdom van ruim 78 jaren, diep betreurd door mij, mijne kinderen en behuwdkind.
Utrecht, D. VAN ROSSUM,
29 Junij 1853. Wed. H. SCHAAPS.
De Affaire zal voor rekening van mijn oudsten Zoon op denzelfden voet gecontinueerd worden.

ZAAL NAAST DEN SCHOUWBURG.
MAANDAG den 4. Julij 1853.
3DE SOIRÉE PARISIENNE
door den Prof. **L. DE LINSKI.**

Groote en schitterende Voorstelling, door verschillende Toeren afgewisseld.

NB. Op verzoek van verscheidene personen, heeft de heer DE LINSKI eenen tweeden rang doen daarstellen.

Het Bureau zal geopend zijn ten 7 ure, en de aanvang ten 8 ure.

Prijzen der plaatsen: Eerste rang *f* 1.—. Tweede rang 50 Cents. Heeren Officieren en Studenten 75 Cents. Kinderen beneden de 10 jaren half geld op beide rangen.

Men kan de plaatsen bespreken van 10 uur des morgens tot 4 uur des namiddags, tegen betaling van 10 Cents, aan den Schouwburg bij den Heer WOLTERS.

Aanstaanden **Woensdag** 6 Julij 4e en laatste SOIRÉE PARISIENNE tot finale Sluiting.

NATURAE ET ARTIBUS.

(2396) *** Het Bestuur, — in ervaring dat bij sommigen der vroegere Leden de meening bestaat dat voor hen, ook zonder vernieuwde deelneming, het lidmaatschap voortduurt, — noodigt allen, die dit voortdurend verlangen, uit, om als nog vóór den 10den Julij e. k. zich ter inschrijving aan te melden ten Kantore van den Heer Notaris Mr. H. A. R. VOSMAER alhier.

Tevens wordt berigt dat, uit aanmerking der, door de verbouwingen vertraagde opening, dit jaar slechts de helft der Contributie zal worden ingevorderd.

Voor het Bestuur,
VAN EEDEN, Secr.

ZWEMSCHOOL.

(2397) *** HH. Leden worden dringend uitgenoodigd, Maandag den 4. Julij, te 's avends 6½ ure, de algemeene vergadering in het Locaal te komen bijwonen, tot het aanhooren van belangrijke mededeelingen. Namens de Commissie,
H. S. K. Th. RUEMPOL,
Secretaris.

(2398) *** Al diegenen, welke iets te vorderen hebben van-, verschuldigd zijn aan-, of papieren onder zich hebben, behoorende tot de Nalatenschap van den Heer P. BIESTERBOS, laatst gewoond hebbende te Loosdrecht, en aldaar overleden, worden verzocht daarvan vóór of op den 1 Augustus aanstaande opgaaf te doen ten kantore van den Notaris C. M. VAN EELDE, te Vreeland.

FAILLISSEMENT.

(2399) *** Bij vonnis der Arrondissement-Regtbank van Utrecht, van 2 Julij 1853, is WIJNAND VAN GIESSEN, Winkelier, wonende te Utrecht aan het Oudkerkhof, verklaard in staat van Faillissement, aan te vangen met den 1en dezer maand; en zijn benoemd tot Regter-Commissaris in hetzelve Jonkheer Mr. ALBERT COENEN VAN 's GRAVESLOOT, en tot Curator Mr. DIRK JOHANNES HENDRIKUS VAN EEDEN, Advokaat, wonende te Utrecht.
Voor Extract
D. J. H. VAN EEDEN, Adv.

Vereeniging tot bevordering van nuttige kennis.

(2400) *** WOENSDAG 6 JULIJ Algemeene Vergadering. Aanvang ten half acht ure.

(2401) *** De Ondergeteekenden betuigen hiermede hunnen dank aan de

MAAGDEBURGER
VEE-VERZEKERING-MAATSCHAPPIJ
(bij welke hun Vee verzekerd is) voor de prompte en lojale uitbetaling der hun getroffen tochtige schaden, en den wensch bijvoegende, dat deze voor den veebezitter in ons land zoo weldadige, en zoo als blijkt soliede inrigting toch algemeen ingang moge vinden.

(*Get.*) J. OVERWEG, te Abcoude.
„ N. LASSOOIJ, Nieuwer-Amstel.
„ KLAAS VAN SCHAGEN, Watergraafs Meer.
„ P. VAN MEERSEVELD, Alkmaar.
„ J. SCHIPPERS, Toltorg bij 's Hage.
„ J. KRABBENSTEIN, Roozendaal bij Arnhem.

(2402) *.* De Ondergeteekenden belasten zich met de opzending der OBLIGATIEN 5% en 4% *Portugal*, ter *conversie* in *nieuwe* Obligatien 3%; de Kosten zoo min mogelijk berekenende en de Zeerisico garanderende.

Utrecht 4 Julij 1853. COCK EN VAN DER TOU.

GRASVERPACHTING.

(2403) *.* Op Dingsdag den 5. Julij 1853, des namiddags ten 6 ure, in het Logement *de Vergulde Ploeg*, te Utrecht, buiten de Wittevrouwenpoort, van: drie en een halve bunder allerbest GRASGEWAS, gelegen aan de Blaauwcapel, gemeente Maartensdijk, aan de Blaauwcapelsche vaart en den Gageldijk, in 6 perceelen.

AANBESTEDING.

(2404) *.* Kerkvoogden en Notabelen der Hervormde Gemeente te Neêrlangbroek zullen op Donderdag, den 14. Julij e. k., 's middags ten 12 uur, in het Gemeente-huis [illegible] aanbesteden:

Eenige vernieuwingen aan **Kerk** en **Toren**, enz. Bestek en Voorwaarden liggen ter lezing in gemeld Gemeente-huis; te Wijk bij Duurstede in het *Schippershuis* en te Utrecht in den *Hollandschen tuin.*

Zullende de aanwijzing in loco plaats hebben op Maandag den 11. Julij, 's middags ten 12 uur.

(2405) *.* Op Woensdag den 6 Julij 1853, des voormiddags ten 11 ure, zal men aan het Lokaal van Verkoopingen, aan het Pieterskerkhof, binnen Utrecht, in het openbaar om *kontant geld* verkoopen: eene uitmuntende partij van nagenoeg 300 ROZEN OP STAM, meest nieuwe en Exquise soorten en allen in potten gekweekt; welke op Diegsdag den 5 Julij aldaar kunnen bezigtigd worden van 10 tot 3 ure.

(2406) *.* De Notaris TISSOT VAN PATOT, te Maarssen, zal den 12. Julij 1853, des voorm. 10 ure, vóór de Heerenhuizinge *den IJsvogel*, onder Zuylen, om kontant geld, verkoopen: 1 Zwart MERRIEPAARD, oud 8 jaar, mak in alle tuigen; 1 moderne BAROUCHETTE voor 8 personen, 1 dito, voor 4 personen, beiden met Bok en Knechtsbak; 1 zeer moderne PHAETON voor 2 personen, met Limoen, Langenboom, Bok, Onderstel van Slede, enz.; 1 KAPWAGENTJE; 1 CALÈCHE-WAGENTJE; 1 TILBURRY en TUIGEN, waaronder genoegzaam nieuw, rijk met koper gemonteerd. Alles daags te voren van 10 tot 3 ure te zien.

(2407) *.* Op DINGSDAG den 12. JULIJ 1853 en volgende dag of dagen, des voormiddags ten tien ure, zal men aan het lokaal van publieke verkoopingen achter St. Pieter binnen Utrecht, wijk F, no. 363, in het openbaar om kontant geld verkoopen:

Eenige goed onderhoudene zoo grove als kleine mahoniehouten en andere MEUBELEN, Tafels, Stoelen, Kanapé's, Spiegels, Beddengoed, Vloerkleeden, Gordijnen, Porcelein, Glas, Aardewerk, Koper, Tin, Blik, IJzer en wat verder zal worden aangeboden en op Maandag den 11. Julij aldaar kan bezigtigd worden.

(2408) *.* Men zal op zaturdag den 16. Julij 1853, des namiddags ten vijf ure, te Utrecht, achter St. Pieter, in het lokaal van verkoopingen, in het openbaar verkoopen, de navolgende Onroerende Goederen, allen staande en gelegen te Utrecht, als:

No. 1. Een kapitaal, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS, met deszelfs Kelders en Kluizen, Erf, Grond en franjen Tuin, aan de westzijde van de Oude Gracht, bij de Weesbrug, wijk B. no. 21, met hardsteenen onderpui en voorzien van: een met wit marmer bevloerden gang, negen zoo beneden als bovenkamers, allen behangen en meest met stookplaatsen en geplafonneerd, mangel- en dienstbodenkamers, keuken met alle vereischten, wijn- en provisiekelders, zolders, enz. — No. 2. Een hecht en welterneringstaand HUIS, Erf en Grond, aan de oostzijde van de Mariestraat, wijk D, no. 489, voorzien van: voorhuis, vijf kamers, allen behangen en twee met schoorsteenen, keuken, kelder en zolder. — No. 4 en 5. Twee HUIZEN onder een dak, met Erf en Grond, aan de zuidzijde van de Zalestraat, wijk E, no. 372 en 373. — No. 6. Een hecht, sterk, weldoortimmerd en logeabel HUIS, Erf en Grond, aan de zuidzijde van den Steenweg, naast den ingang van de Buurkerk, wijk D, no. 434; dit Huis, hetwelk onlangs aanzienlijk is vertimmerd, en ook zeer geschikt is, om tot Winkelhuis te worden gebezigd, is voorzien van: zes zoo beneden- als bovenkamers allen gestucadoord, behangen en drie met schoorsteenen, keuken, zolder en kelder. — No. 7. Een hecht, sterk, goed doortimmerd en terneringstaand HUIS en annex PAKHUIS, Erf en Grond, Kelders en Kluis, waarin sedert eene reeks van jaren de Broodbakkerij wordt uitgeoefend, aan de oostzijde van de Oude Gracht, tusschen de Geerte- en Vollerbruggen, wijk A. no. 59, voorzien van: een ruim voorhuis, met kantoortje, vier beneden- en bovenkamers, allen behangen en met stookplaatsen, kelder-keuken, kelders, zolders en vliering. — No. 8. Een HUIS met Schuur of Timmermans werkplaats, Erf en Grond, buiten de Waard-Barrière, aan de westzijde der Vecht, op den Zeedijk, wijk M, no. 507, tusschen de Steenen- en Knollenbruggen. — De perceelen no. 2, 6 en 8, kunnen den 1. Augustus en de overige den 1. November e. k. worden aanvaard. — Breeder bij Billetten en nader onderrigt, ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

(2409) *.* Op Zaturdag 16 Julij 1853, 's namiddags ten 5 ure, zal in het Verkoopingslocaal te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar worden verkocht:

Een net betimmerd HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen Utrecht, aan de Noordzijde van de Zalestraat, wijk E. No. 390. Bestaande in twee Beneden- en twee Bovenkamers, Keuken, Kelder en Zolder. Te aanvaarden 1°. Aug. 1853.

Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DUYFJES te Utrecht.

UIT DE HAND TE KOOP,

(2410) *.* eene BOERENHOFSTEDE met goede betimmering, met p. m. 24 morgen puik Wei-, Hooi- en Bouwland, op Kermis en Mei aanst. te aanvaarden, gelegen in de nabijheid van Utrecht; franco brieven te bevragen bij H. MANTEN, te Maarssen.

TE HUUR

(2411) *.* Een aangenaam gelegen BUITENVERBLIJF, op een uur afstand van Utrecht; te bevragen ten kantore van den Heer BUSKES, Notaris te Utrecht, brieven franco.

TE KOOP.

(2412) *.* Een bijna nieuw gebouwd ROEI- en ZEILSCHUITJE voor 10 personen. Te bevragen bij den Portier aan de Maliebarièrre.

(2413) *.* Men verlangt tegen Augustus, e. k. eene **Jufvrouw** voor het maken van DAMES-HOEDEN, alsmede eene tot het vervaardigen van DAMES-MUTSEN; salaris naar bekwaamheden. Adres met franco Brieven onder letter IJ. aan het Bureau dezer Courant.

(2414) *.* Men vraagt tegen soliede borgstelstelling en 's jaarlijksche aflossing eene som van **ƒ 700** tot voorzetting eener winstgevende Affaire. Franco brieven Lett. G H. aan het bureau dezer Courant.

(2415) *.* De ondergeteekende berigt door deze zijne geëerde begunstigers, op heden te hebben aangekregen, met de stoomboot als eerste haringjager, eene partij nieuwe groene of zoogenaamde **Haagsche Haring,** die vet en niet zout zijn, van welke soort dagelijks, tot vermindering in prijs, door hem ontvangen wordt, zijnde altijd de beste en uitgezochtste soorten. Verzoekende door deze, even als in vorige jaren, zijne geëerde begunstigers en alles, die hem met HunEd. gunst gelieven te vereeren, eene opgaaf te doen, hoeveel stuks bij 's wekelijks moet toezenden, hetzij met of zonder prijsbepaling; kunnende op eene prompte, seeure en civiele bediening ook ter versending staat gemaakt worden, om het vertrouwen zijner geëerde begunstigers waardig te blijven

Utrecht den Junij 1853. A. VAN BROEKHUIJZEN, Jr., Lijnmarkt.

NIEUWE HARING BERIGT.

(2416) *.* De ondergeteekende berigt bij deze, zijne geëerde begunstigers zoo binnen als buiten deze stad, dat bij hem op heden is aangebragt eene extra partij van den eersten **Nieuwen Haring,** welke per Stoomboot van de Haringvloot te Vlaardingen is binnen gebragt, en zal zorgen, bij dagelijks van den fijnsten groenen Haring voorzien is. Alsmede zijn bij hem verkrijgbaar alle soorten van versche Minerale- en Bitterwateren, vette gerookte Zalm, nieuwe Bergsche Anchovisch, puik nieuwe blanke Zoutevisch, fijne Zuren, Engelsche Pickles en Darnham Mostard, zoete Chinaasappelen, Citroenen, Limonade, Lamoen- en Citroensap, Japansche Soija, Goudvisschen, enz.; belovende eene prompte en civiele bediening.

Utrecht, Junij 1853. J. BLANKERT, Jz.

TEGEN VAST WERK

(2407) *.* kunnen geplaatst worden bij RENCKER & Co., buiten de Weerdbarrière No. 110, twee KOPERGIETERS Bankwerkers, een KOPERDRAAIJER voor klein Werk, een KOPER- en BLIKSLAGER en een ZILVERSMID, kunnende het Siceleren, mits hun handwerk verstaande; alsmede eenige JONGENS.

GEVEILD den 2 JULIJ 1853.

Eene dubbele Heeren-Huizinge met Tuin, Stal, Koetshuis, Tuinmanswoning en drie daar annexe Woningen, te Utrecht, onder Catharijne, even buiten de Tolsteeg-barrière, L. no. 208, 220 à 223. *W. van Leeuwen qq.* ƒ 16000.

PRIJZEN DER NAVOLGENDE ARTIKELEN TER UTRECHTSCHE MARKT, 2. Julij 1853.

Tarwe van ƒ 9,75 tot ƒ 10,50. *Rogge* van ƒ 7,50 tot ƒ 8,00. *Garst* van ƒ 4,80 tot ƒ 5,50. *Boekweit* van ƒ 7,50 tot ƒ 8,00. *Haver* van ƒ 3,40 tot ƒ 4,60. *Groene Erwten* van ƒ 0,00 tot ƒ 00,00. *Boter* van ƒ 0,68 tot ƒ 0,88 het pond. *Kaas* van ƒ 30,00 tot ƒ 58,00 de 100 ponden. *Aardappelen* van ƒ 2,50 tot ƒ 4,50 de mudde. *Rundvl.* van 60 tot 65 c. *Kalfsvl.* van 65 tot 70 c. *Schapen- of Lamsvl.* van 45 tot 50 c. *Varkensvl.* van 55 tot 60 c. het pond.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Junij.	Uren.	Windrigting.	kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
				mm					
30	8	zw.	2	758,01	61,9		0.79	0	Zwaar bewolkt.
Julij	2	wzw.	2	57,59	68,9	— 2.5	61	0	Ligt bewolkt.
	10	zw.	1	56,18	57,0		96	1.6	Zwaar bewolkt.
1	8	zw.	1	56,75	57,9		92	1.8	Id.; regen.
	2	wzw.	2	56,85	65,1	— 6.1	63	0.7	Bewolkt.
	10	zw.	1	57,77	53,8		85	0	Bijna helder.
2	8	wzw.	1	59,97	62,6		78	3.0	Bewolkt.
	2	wnw.	3	62,45	64,6	— 4.7	68	0	Id.
	10	wnw.	1	65,57	55,0		95	0	Ligt bewolkt.

AMSTERDAM 2 Julij 1853.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld. . . .	2½	pCt.	63	63 1/8	63 1/16
dito dito	3	„	76 1/4	76 5/16	
dito dito	4	„	94 3/16	94 5/16	94 3/16
Amortisatie Sijndicaat	3½	„	94		
Handel-Maatschappij	4½	„	130		
Oost-Ind. Leening . .	4	„	94 5/16		
FRANKRIJK					
Certificaten	3	pCt.	73 1/4		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Comp.*	5	pCt.	109 1/2		
Obligat. 1828 en 1829	5	„	108		
dito dito 1840 . . .	4	„	94		
Certificaten bij *Stieglitz*	4	„	92 1/16	92 1/8	92 1/8
dito *Stieglitz* N.	4	„	98 7/8		
dito Adm. te Londen	4½	„	100		
POLEN.					
Obligatien	4	pCt.	86 1/8		
SPANJE.					
Obligatien	1	„	22 5/8	22 3/4	22 5/8
dito	3	„	48 1/4		
Binnenl. Schuld. . . .	3	„	42 5/8		
Bewijzen Coupons			6		
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll & C°.*	5	pCt.	87 3/4		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	81 1/4	81 5/8	
dito dito N.	5	„	94 1/4	94 1/2	
dito dito La B.	5		94 1/4	94 1/2	
dito dito	2½	„	42	42 3/16	
BELGIE.					
Certific bij *Rotschild*	2½	„	58 1/2		
PORTUGAL.					
te Londen	5	pCt.	38 5/8	38 3/4	38 5/8
dito	4		36 1/8		
dito	3	„	35 3/4		
AMERIKA.					
Peru Oblig.	4½	pCt.	81 1/8		
Grenada, Oblig. . . .	2¼	pCt.	21 3/4		
Mexico, Obl. 1837 à 100	3	„	27	27 1/16	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

BIJVOEGSEL van de UTRECHTSCHE COURANT van Maandag den 4. Julij 1853.

UITTREKSEL VAN HET VERSLAG

VAN DEN TOESTAND DER GEMEENTE

UTRECHT

over 1852, voorgeschreven bij art. 182 der gemeentewet.

HOOFDSTUK I.

Bevolking.

Het cijfer der wettig gedomicilieerde bevolking is gedurende het jaar 1852 van 48,046 tot 49,176 geklommen, waarvan 22,503 van 't mann. en 26,673 van het vrouw. geslacht, 29,968 Protestanten, 17,515 R. Kath., 663 Israel., enz. Feitelijk was de bevolking op 31 Dec. 1852 50,710. Geboren zijn er in 1852 896 van 't mann. en 853 van 't vrouw. gesl., terwijl er 874 van 't mann. en 1009 van 't vrouw. gesl. zich hier hebben gevestigd.

Overleden zijn er 616. mann. en 645 vr., vertrokken 545 mann. en 726 vr.

Van de landmagt waren er aanwezig in de gemeente 882 man; in 't huis van bewaring 48 en in 't krankzinnigengesticht 127 personen.

HOOFDSTUK II.

Verkiezingen en Gemeentebestuur.

Het getal kiezers, dat op de verschillende lijsten gebragt werd, bedroeg: voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal 1275; voor de Provinciale Staten 1263; voor den Gemeenteraad 1966.

Er heeft gedurende het jaar 1852 slechts ééne stemming plaats gehad voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Van de 1275 kiesbevoegden in het onderkiesdistrict Utrecht hebben 489 en van de 1284 in de overige onderkiesdistricten 738 hunne stemmen uitgebragt.

In het personeel van den Raad en der Wethouders kwam geen verandering, terwijl bij loting is bepaald, dat in 1853 zullen aftreden als leden van den Raad de heeren; *E. C. H. van Doorn*. *J. G. Schepman*. Dr. *B. Karsten*. Jhr. Mr. *H. A. M. van Asch van Wijck*. Dr. *A. Vrolik*. Mr. *C. L. de Vos*. Mr. *J. Ackersdijck*. *C. J. van Veersen*. Mr. *W. M. J. van Dielen*.

De Raad besloot in zijne vergadering van 23 Maart 1852 tot de heffing van 8 tot 10 opcenten op de hoofdsom der personele [illegible] van den 1 Mei 1852.

[illegible] Raad tot de afschaffing der [illegible], versch, gedroogd of gezouten [illegible] met deze vermindering [illegible] 1852 tot de heffing van 8 tot 15 opcenten op de hoofdsom der personele [illegible].

HOOFDSTUK III.

Verschillende onderwerpen betreffende het beheer der gemeente.

Omtrent den staat van het archief is er niets bijzonders mede te deelen. Onder de maatregelen, die tot beschrijving en regeling van het archief zijn genomen, kan de [illegible] worden vermeld van een volledigen catalogus [illegible], welke gedrukt zijn.

[illegible] der 2 begraafplaatsen is voldoende. Die [illegible] is sinds 1 Sept. 1829 voor alle R. Kath. [illegible], die buiten de Waard voor de Israëliten [illegible].

HOOFDSTUK IV.

Geldmiddelen.

[illegible] heeft men slechts een volledig overzigt der gemeentelijke ontvangsten en uitgaven over 1852.

De gewone ontvangsten waren	*f* 304,727,61
Buitengewone ontvangsten, (waaronder de overschotten der vorige jaren)	189,348,71[5]
Te zamen	*f* 494,076,32[5]
De uitgaven waren	*f* 396,508,68[5]
Zoodat het batig slot zou zijn	*f* 96,567,64

De gewone ontvangsten waren aan opcenten op 's Rijks directe belastingen *f* 29,931,64; aan opcenten op de Rijks accijnsen, met inbegrip van het collectief zegel ad 5% *f* [illegible],56; aan heffingen of retributien voor het gebruik of genot van openbare gemeentewerken, bezittingen of inrigtingen en dat van door of van wege het gemeentebestuur verstrekte diensten *f* 63,836,28[5]; aan andere diverse inkomsten, als verpachting van eigendommen, haardasch, enz. *f* 17,364,12[5].

De uitgaven bevatten: kosten van het Gem. bestuur *f* 29,820,86[5]; van de publ. werken *f* 68,002,24; belastingen en ongelden *f* 2,321,71; kosten van het openb. onderwijs *f* 16,753,82[5]; voor inrigtingen tot bevordering van kunsten en wetenschappen *f* 6,993,36[5]; voor onderstand aan behoeftigen en liefdadige instellingen *f* 54,878,55[5]; onvoorziene uitg. *f* 1,501,36[5]; buitengewone uitg. *f* 6,971,04[5]; renten van gemeenteschulden, pensioenen en aflossingen *f* 111,451,25[5]; andere uitgaven, als kosten van politie, brandwezen, verlichting, schutterij, enz. *f* 98,009,45.

HOOFDSTUK V.

Gemeentegebouwen, Werken en Inrigtingen.

De gebouwen, die bij de stedelijke Administratie in gebruik zijn, kunnen over het algemeen gezegd worden in vrij goeden staat te verkeeren. Hier en daar worden verbeteringen vereischt, welke men zich voorstelt langzamerhand aan te brengen.

De gebouwen aan de Ganzenmarkt zijn echter in zoodanigen toestand, dat zij eene aanzienlijke herstelling, zoo geen geheele vernieuwing behoeven en zijn daartoe voorloopige plannen in gereedheid gebragt.

Men gaat steeds voort met het invoegen van het metselwerk aan den Domtoren, die jaarlijks aanmerkelijke onderhoudskosten behoeft. De Jacobi- en Buurtorens blijven dringend herstelling vereischen, die met groote kosten zal gepaard gaan. De Nicolai- en Geertetorens kunnen met mindere uitgaven in goeden staat worden onderhouden.

Bij Raadsbesl. van 29 April 1852, goedgek. door Ged. St., is het bolwerk Zonnenburg ten gebruike afgestaan aan de Hoogeschool, om het Astronomisch Observatorium van den tot dusver gebruikten, maar verouderden Sterrentoren daarhenen over te brengen.

Ten gevolge eener vermeerdering van garnizoen in het najaar van 1852, bestaande in zes compagnien Veld-artillerie, is de kazerne in de Agnietenstraat tot huisvesting van manschappen in gebruik genomen. Het heeft aanmerkelijke kosten vereischt om die plaats daartoe meer geschikt te maken. De garnizoens-vermeerdering heeft het niet noodig gemaakt, om ook de kazerne op het Begijnenhof in orde te brengen; men zag zich echter genoodzaakt om ook die op het Nicolai kerkhof, ofschoon in een zeer verouderden toestand verkeerende, tot de opname van verscheidene gehuwde onderofficieren en manschappen, benevens der werkplaatsen voor schoen- en zadelmakers te bezigen. Van de Inkwartieringskazerne is een gedeelte [illegible] voor het [illegible].

De stal [illegible] Nicolai kerkhof, die in [illegible] verkeert, werd, na een geruimen tijd ongebruikt te zijn geweest, door de paarden van het zoo even genoemde Corps bezet. In de nabijheid van dien stal is eene manége ten dienste van gemeld corps opgerigt, waarvan de kosten ruim *f* 4,000 hebben bedragen.

Het bolwerk Wolvenburg is voor eene som van *f* 14,000 in koop afgestaan aan het Rijk, tot vestiging eener cellulaire gevangenis. De vooruitzigten zijn geopend dat, nadat deze gevangenis in gebruik zal zijn gesteld, het Burgerlijk en Militair Huis van verzekering, grenzende aan de kazerne op het Nicolai kerkhof, door de Stad op aannemelijke voorwaarden overgenomen zal kunnen worden, hetgeen zeer wenschelijk wordt geoordeeld, om in de behoefte aan kazernering der troepen in dat gedeelte der Stad beter te kunnen voorzien.

In het afgeloopen jaar is men voortgegaan met den aanleg van overdekte kanalen ter vervanging van de opene goten. Deze maatregel blijft aan de goede verwachting voldoen en zal vooral in die gedeelten der Stad, welke door minvermogenden zijn bewoond, veel bijgedragen tot reinheid en zindelijkheid en daardoor gunstig kunnen werken op den gezondheidstoestand.

De groote schutsluis te Vreeswijk is in redelijken staat van onderhoud. De beneden sluisdeuren zullen vernieuwd worden, terwijl ook de groote brug over deze sluis eene gedeeltelijke hernieuwing behoeft.

De bruggen zijn in goeden staat, met uitzondering alleen van de zoo even vermelde te Vreeswijk en van de steenen brug over de Oude Gracht, genaamd de Beijerbrug. Deze laatste zal eene vernieuwing behoeven. Men bespeurt eene verzakking aan de brug buiten de Wittevrouwenpoort, welker herstelling aanzienlijke kosten zal vereischen, zoo men die als ophaalbrug wil behouden.

De Maartensbrug onderging eene vrij aanmerkelijke herstelling, waarvan de kosten *f* 3,380 bedroegen.

HOOFDSTUK VI.

Medische Politie.

De gezondheidstoestand, gedurende het verloopene jaar onder de bevolking waargenomen, was in het algemeen niet ongunstig. Er heeft eene vrij uitgebreide epidemie van mazelen geheerscht. De ziekte heerschte het sterkst in Februarij en Maart, doch van dien tijd verminderde zij in uitgebreidheid en op den 13 Julij werd het laatste geval waargenomen. Naar het oordeel der [illegible] Commissie, valt het niet te ontkennen, dat de scholen, tengevolge van een minder naauwgezet toezigt, dikwerf brandpunten waren van besmetting. De ziekte was van goedaardige soort, de naziekten en sterfgevallen waren niet talrijk.

De Commissie van Geneeskundig toevoorzigt acht zich verpligt, de opmerking te maken, dat de ijver voor de zoo heilzame vaccine meer en meer begint te verflaauwen, en dat vooral de hervaccine, welke in andere landen zoo zeer wordt bevorderd, alhier weinig of niet wordt voorgestaan, niettegenstaande eene vereeniging van geneeskundigen steeds voortgaat met het verrigten van gratis vaccinatien.

De gezondheidstoestand van het vee was, naar hetgeen daaromtrent is berigt geworden, over het algemeen gunstig, ofschoon de longziekte zich hier en daar nog in beduidenden graad bleef voordoen. Omtrent het aantal aangetaste runderen is niets te bepalen, [illegible] toekomen van schadevergoeding [illegible] het ontkennen van het bestaan der ziekte.

Door de Commissie van landbouw zijn [illegible] pogingen in het werk gesteld ter bevordering der [illegible] het rundvee tegen de heerschende longziekte te beveiligen.

[illegible]

Op den 1 Januarij 1852 werden in het Ziekenhuis verpleegd 56 personen en gedurende dat jaar zijn opgenomen 381 personen, te zamen dus 437. Van dit aantal zijn 316 lijders hersteld vertrokken, 2 onherstelbaar verklaarden verwijderd, 68 overleden en 51 op den 31 December in behandeling gebleven.

Gedurende hetzelfde tijdsverloop werden in het academisch Nosocomium opgenomen 224 personen, waarvan 188 zijn hersteld, 1 is overleden, en alzoo 35 op den 31 December in behandeling bleven.

Het aantal lijders, gedurende 1852 verpleegd in het Ziekenhuis der Diakonessen-inrigting, bedroeg [illegible] Van deze zijn 85 hersteld, [illegible] niet hersteld [illegible] en 7 overleden, zoodat op den 31 Dec. [illegible] in behandeling bleven.

In het Gen. gesticht voor krankzinnigen waren op den 1 Jan. 1852 aanwezig 126 [illegible] gedurende dat jaar werden opgenomen 42 [illegible] hersteld zijn vertrokken 28; niet verbeterd [illegible] 2, overleden 11, zoodat op 31 Dec. [illegible] behandeling bleven 127 patienten.

[illegible] het Meteorologisch Observatorium

voor eenige ljaren door de Hoogleeraren *Buys Ballot* en *van Rees* en Dr. *F. W. C. Krecke* geheel op eigen kosten werd tot stand gebragt. De laatstgenoemde belastte zich van den aanvang met het doen der waarnemingen en ging daarmede steeds onvermoeid en zonder eenige tegemoetkoming voort. Deze inrigting werd bezocht door den afgetreden Minister van Binnenl. Zaken, die verklaarde, dat zij met vrucht werkzaam is en haar tot die zaken bragt van wetenschap en kunst, waaraan op den besten grond van Rijkswege eene subsidie wordt verleend. Dientengevolge werd door de Tweede Kamer eene som tot hare ondersteuning toegestaan. Uit eene mededeeling van Dr. *Krecke* blijkt, dat terwijl gemiddeld de 6 eerste maanden van het jaar beneden de gewone temperatuur bleef, die in de laatste 6 maanden meer ongelijk was: in Julij, Nov. en Dec. hooger, Sept. en Oct. beneden en Aug. bijna gelijk was aan de gewone temperatuur van die maanden.

HOOFDSTUK VII.

Nationale Militie en Schutterij.

Tot de loting voor de Nationale Militie voor de ligting van 1852 zijn ingeschreven 483 personen. Het door de Gemeente te leveren Contingent bedroeg 129 man.

De geheele sterkte der Schutterij bedraagt: actief 802, reserve 424, te zamen 1226 man.

HOOFDSTUK VIII.

Kerkelijke Zaken.

Kerkvoogden der Herv. gemeente lieten een aanvang maken met eene aanzienlijke herstelling van het buitenwerk der Domkerk.

De herbouw van de Roomsch-Katholijke kerk achter de Twijstraat werd gedurende 1852 voltooid en op 20 Oct. ingewijd.

HOOFDSTUK IX.

Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

In deze gemeenten waren 2 openbare scholen, 16 bijzondere der 1e klasse, 27 der 2e klasse, in 't geheel 45.

Aantal leerlingen op den 15. Jan. 1852 waren er op de

	Openbare.	Bijzondere der		
Dagscholen.		1e kl.	2e kl.	Geheel.
Jongens. . . .	317	1795	755	2867
Meisjes	338	1540	633	2511
Avondscholen.				
Jongens. . . .	110	235	26	371
Meisjes	70	119	10	199
Te zamen.	855	3689	1424	5948

Op den 15. Junij 1852 op de

	Openbare	Bijzondere der		
Dagscholen.		1e kl.	2e kl.	Geheel.
Jongens. . . .	316	1813	745	2874
Meisjes	322	1607	625	2554
Avondscholen.				
Jongens. . . .	102	261	18	381
Meisjes	71	96	5	172
Te zamen.	811	3777	1393	5981

Men zij indachtig, dat onder de getallen van hen, die de avondscholen bezoeken, verscheidene begrepen zijn, die ook opgegeven zijn onder de leerlingen van de dagscholen.

Kosteloos onderwijs ontvingen op 15 Jan. op de dagscholen 1941 jongens en 1817 meisjes, op de avondscholen 327 jongens en 181 meisjes, op de avondscholen, die tevens de dagscholen bezoeken, 108 jongens en 2 meisjes. Op 15 Julij op de dagscholen, 1962 jongens en 1855 meisjes, op de avondscholen, 338 jongens en 159 meisjes, op de avondscholen, die tevens de dagscholen besoeken, 148 jongens en 5 meisjes. Op de scholen gaven onderwijs 2 onderwijzers van den 1en rang, 34 van den 2en en 1 van geen rang, 70 ondermeesters van den 2en, 3en en 4en rang en 4 van geen rang, 26 kweekelingen, 8 onderwijzeressen en 7 secondanten.

Uit de gemeentekas werden subsidiën verleend aan de Stads armenscholen *f* 3920, Ned. Israëlitische school *f* 100, Plaats. Schoolcommissie *f* 200, te zamen *f* 4220.

Binnen deze gemeente worden nog 837 kinderen opgegeven, tusschen de 6 en 12 jaren, welke geen scholen bezoeken.

De Technische school ontwikkelt zich regelmatig in elk opzigt. Het aantal leerlingen is, in Aug. 1852 van 14 leerlingen, gestegen tot 19, die het onderwijs naauwgezet bijwonen.

De docenten, welke tegenwoordig met het onderwijs zijn belast, zijn de heeren *Grothe* (directeur), dr. *van Laer*, dr. *Krecke*, *Baudet*, *Hisgen*, *van Dokkum* en *Schrikker*. Deze heeren geven onderwijs in wiskunde, natuurkunde, scheikunde, dier- en plantkunde, aard- en mineraalkunde, natuur- en wiskundige aardrijkskunde, werktuigkunde, technologie, land- en volkenkunde, Nederduitsche, Fransche, Hoogduitsche talen, hand- en regtlijnig teekenen en boekhouden. Er bestaat bij heeren voorstanders een voornemen, aan het onderwijs nog eenige uitbreiding te geven, op grond hiervan wordt die school door het bestuur zeer gewaardeerd, en is haar voor den tijd van drie jaren eene toelage ad *f* 1,000 's jaars toegekend. Van de Provincie ontvingt zij eene snbsidie van *f* 500.

Aan het onderwijs voor den arbeidenden stand werd gedurende het verloopen jaar weder door een vijftigtal jongelieden deelgenomen.

Er bestaat voortdurend velerlei gelegenheid om zich in de gymnastie te oefenen. Bekwame meesters zien zich bij hunne particuliere lessen de leiding van het onderwijs in de vereenigingen *Olympia*, *Jong Sparta* en *Kallistheneia* opgedragen.

Van de zwemschool en badinrigting, alhier aan de Kruisvaart gevestigd, wordt meer en meer gebruik gemaakt. Het zoude wenschelijk te achten zijn, indien daaraan nog meerdere uitbreiding kon worden gegeven. Het geheele aantal der leden, met inbegrip van hen die alleen gebruik maken van beslotene baden, klom in het saizoen van 488 tot 618.

Onder de scholen van bijzonderen aard moeten nog vermeld worden 7 bewaarscholen, waar 847 kinderen zijn opgenomen, ééne werkschool en ééne volks-zangschool.

De methode van onderwijs bleef bij het Gymnasium voor alsnog onveranderd. Ook het personeel der docenten onderging geen wijziging.

Op den 31 December 1852 maakten 64 leerlingen van het onderwijs gebruik. Dit getal is derhalve ook dit jaar weder afgenomen en moet zeer gering worden genoemd, als men opmerkt, dat nog voor korten tijd het Gymnasium doorgaans door ruim 80 leerlingen werd bezocht. Deze vermindering meent men met grond te mogen beschouwen als een gevolg van den door de Regering ingestelden maatregel, volgens welken de toegang tot de Hoogescholen voor allen is geopend, zonder eenig voorafgaand onderzoek naar het bezit van de noodige bekwaamheden om de academische lessen met vrucht te kunnen bijwonen.

Omtrent den toestand der Hoogeschool mag een gunstig verslag worden uitgebragt. Zij bleef en in het bezit van al hare Hoogleeraren, die door hunne lessen en vele belangrijke geschriften hunne krachten bij voortduring aan de bevordering van wetenschappelijke kennis toewijdden. Twee van hen, de heeren *J. L. C. Schroeder van der Kolk* en *L. G. Visscher*, vierden in 1852 de 25 jarige vervulling van hun ambt, en hebben daarbij de hartelijkste deelneming van hunne leerlingen ondervonden.

Door den Hoogleeraar *Mulder* is een populaire cursus over de scheikunde gehouden, die door mannen van elken stand en leeftijd belangstellend is bijgewoond.

Onder de leiding van den heer *Visscher* is eene Rederijkerskamer opgerigt. De heer *van Rees* gaf ten dienste der onderwijzers eenen cursus over de natuurkunde. Door al deze gezamentlijke pogingen heeft zich de heilzame invloed der Hoogeschool ter verspreiding van algemeene volksbeschaving ook buiten haren bepaalden kring doen gevoelen.

Eenige belangstellende ingezetenen hebben door eene gift van *f* 3,000 aan de academische Bibliotheek eene uitbreiding gegeven. Van de verbeteringen, die tot het doen van astronomische waarnemingen eerlang zullen tot stand komen, is reeds gewag gemaakt.

Betreffende den staat der Hoogeschool kan worden opgegeven, dat van 26 Maart tot 1 Julij zijn ingeschreven 19, van 1 Sept. tot 1 Nov. 142 studenten, te zamen 161 studenten. Onder dit getal bevonden zich tot het doen van examina, en zijn daarna weder vertrokken 29 van de Athenaea, 6 heelkundigen en 6, die inscriptie hebben genomen, om later hunne studien aan te vangen, te zamen 41 studenten. Van de ingeschrevenen studeerden dus hier 120, het getal der gerecenseerden in April was 377, te zamen 497 studenten. Sedert 26 Maart tot 1 November zijn gepromoveerd of als proponenten vertrokken 24 studenten. Het getal der studenten op den 1. November 1852 te Utrecht aanwezig bedroeg dus 473.

De Utrechtsche Hoogeschool was blijkens dit cijfer de meest bezochte in ons Vaderland.

Het Collegium Musicum Ultrajectinum heeft een aantal van 86 leden. De concerten hebben geregeld plaats gehad.

De Utrechtsche Afdeeling der Maatschappij ter bevordering van Toonkunst telt 83 gewone leden, 9 contribuerende kunstenaars, 13 honoraire leden en 1 lid van verdiensten. Zij verleent eene jaarlijksche subsidie aan de normaalschool in verband met de kweekschool voor jeugdige onderwijzers, welke 60 leerlingen telt, en met eene zangschool, waar 13 leerlingen onderwijs genoten.

Bij het verblijf der begaafde zangeres *Bertha Johannsen* leide een met dit doel door haar gegeven concert den grond tot de oprigting van een fonds voor weduwen en weezen van onbemiddelde toonkunstenaars. Hoewel nog in de eerste beginselen, heeft het reeds eenige uitbreiding erlangd.

Het Genootschap Kunstliefde heeft zijne pogingen voortgezet ter beoefening en aanmoediging der beeldende kunsten, door de gelegenheid te verschaffen tot het teekenen naar het naakt en gekleed leven model en naar voorwerpen van pleister, door het houden van kunstbeschouwingen en door het uitloven van premien.

Het Utrechtsche Departement van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen telde in 1852 ruim 260 leden en 17 donatrices, van wier bijdragen het bij de reglementen bepaalde bedrag aan het Hoofdbestuur te Amsterdam wordt opgezonden. Ten einde echter mede te werken tot het algemeene doel der Maatschappij, werden door het Departement subsidien toegelegd aan de leerschool voor aankomende onderwijzers en aan de Inrigting van onderwijs voor den arbeidenden stand.

In den loop van het jaar werd door het Departement eene Hulpbank opgerigt, met het doel om vermogende nijvere lieden door geldelijk voorschot in staat te stellen om hun brood te verdienen of hunne verdiensten uit te breiden.

De Spaarbank, welke mede onder toezigt van het Departement staat, is in gunstigen toestand. Meer en meer wordt een ijverig gebruik gemaakt van eene door het Departement opgerigte Leesbibliotheek, waaruit aan den burgerstand geschikte boeken ter lezing worden uitgeleend.

Het Natuurkundig Gezelschap telt 117 gewone, 36 buitengewone en dus gezamentlijk 153 leden. Gedurende het saizoen 1852—1853 zijn door verschillende sprekers geregeld wekelijks voorlezingen gehouden over natuurkundige onderwerpen, en bovendien een cursus van den heer Dr. *A. S. Rueb* over de sterrekunde.

Op 1 Jan. 1853 bedroeg het aantal leden van 't Leesmuseum 185 gewone en 94 buitengewone; te zamen 279.

Gedurende het zomersaizoen van 't jaar 1852 werden in de Zoöl. Societeit voorlezingen gehouden en concerten gegeven.

Het Historisch Genootschap nam gedurende het afgeloopen jaar nog steeds in ontwikkeling toe. Het getal der gezamentlijke leden dezer inrigting werd met 38 gewone en 3 honoraire leden vermeerderd en was bij den aanvang van 1853 tot 240 geklommen.

Gelijk op andere plaatsen is ook hier ter Stede, op den 23 Mei 1849, eene Afdeeling opgerigt van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst. Zij stelt zich, even als de Maatschappij in haar geheel genomen, ten doel:

1°. het handhaven der belangen en der waardigheid van den geneeskundigen stand; en

2°. de beoefening en uitbreiding der geneeskundige wetenschappen.

Het aantal leden bedroeg op den 31 Dec. 1852 61.

Het aantal leden van het Dep. Utrecht der Ned. Maats. tot bevordering van nijverheid bedroeg 94. Wat het streven der Maatsch. aangaat, mag zij heeten in geen ongunstigen toestand te verkeeren.

De Vereeniging ter bevordering van nuttige kennis heeft in het afgeloopen jaar hare werkzaamheden geregeld voortgezet. Behalve gewone mededeelingen, werden cursussen gegeven over chemie, staathuishoudkunde en geologie door de heeren *J. W. Gunning*, Mr. *W. R. Boer* en *D. Grothe*.

Het getal leden is in het laatste jaar van 208 tot 329 geklommen.

Het getal leerlingen, door welke gebruik werd gemaakt van het onderwijs op stads teekenscholen, bedroeg op 31. December 235.

De van Rijks- en Stadswege uitgeloofde medailles zijn toegekend aan de leerlingen, die de meeste blijken van bekwaamheid aan den dag legden. Vooral de teekeningen naar afgietsels in pleister hebben bijzonder voldaan.

De stedelijke zangschool is in denzelfden toestand gebleven en verschafte voortdurend aan 75 leerlingen de gelegenheid om zich te oefenen.

HOOFDSTUK X.

Armwezen.

De toestand van het armwezen kan, uit een geldelijk oogpunt beschouwd, gezegd worden niet ongunstiger te zijn dan in het jaar 1851, hetwelk zich bevestigt bij vergelijking van het bedrag der voor het verleenen van onderstand, enz. uitgegeven gelden, welke in 1852 minder zijn geweest.

Als oorzaken van dezen niet ongunstigen toestand van het armwezen, meent men te kunnen wijzen op den zachten winter, waardoor de meeste handwerkslieden geregeld werk vonden; op den matigen prijs der levensmiddelen en op het niet heerschen van besmettelijke ziekten.

Ter leniging der armoede heeft ook nu weder, de milddadigheid der ingezetenen veel mogen toebrengen.

Tot vermindering der armoede zijn pogingen aangewend door 1°. voor behoeftigen de gelegenheid tot werken open te stellen; de Ned. Herv. diakonie heeft daartoe eene loffelijke poging aangewend door het oprigten eener eigene spinnerij, welke in den winter aan 108 personen werk verschafte. 2°. aan minvermogende en nijvere lieden een geldelijk voorschot te geven, ten einde deze in staat te stellen, hun brood te verdienen of hunne verdiensten uit te breiden, waartoe de alhier in 1852 opgerigte Hulpbank aanvankelijk met vrucht is werkzaam geweest.

Onder de verdere middelen, welke tot vermindering der armoede kunnen leiden, bekleeden ook voorzeker de scholen eene voorname plaats; uit de vergelijking van het getal leerlingen op de armen- en bijzondere scholen, met dat van het jaar 1851, blijkt ook nu weder, dat de belangstelling in het ontvangen van onderwijs is toegenomen; 141 kinderen meer dan in 1851 hebben onderwijs genoten.

Ook de school tot werkverschaffing aan de zoogenaamde havelooze kinderen blijft voortdurend werkzaam; deze kinderen, die anders hunnen tijd in ledigheid doorbragten en niet zelden bedelende langs de straten gevonden werden, leeren thans werkzaam zijn en worden onder toezigt gehouden. Men mag de hoop koesteren, dat de gevolgen hiervan voor hen, die hunne stoffelijke belangen leeren inzien en begrijpen, niet geheel vruchteloos zullen zijn.

Volgens de deswege bekomen voorschriften, worden de instellingen van weldadigheid in twee hoofdsoorten onderscheiden, als:

1°. instellingen, strekkende ten behoeve of tot het verzorgen der armen, ook door werk en onderwijs; en

2°. instellingen, welke het voorkomen van armoede ten doel hebben.

In de *Instellingen der eerste hoofdsoort* hebben 18,662 personen in de weldaden derzelve gedeeld. Men houde hierbij in 't oog, dat verschillende hunner van onderscheidene instellingen genieten of tijdelijk worden ondersteund, zoodat geenzins het aantal armen zoo groot is. — Integendeel worden bedeeld 11870, waarvan 7337 onafgebroken en 4533 tijdelijk.

De uitgaven voor alle instellingen der eerste hoofdsoort hebben in 1852 bedragen *f* 313,404,38.

Onder dit bedrag zijn echter de uitgaven niet begrepen der Nederduitsche-Hervormde en Doopsgezinde diakonie, en van twee godshuizen, welke zich van alle finantiële mededeeling onthielden, terwijl daaronder weder wel zijn gebragt onderhoud van gebouwen, lasten, aankoopen van goederen, enz.

De gezamenlijke ontvangsten van al de instellingen der eerste hoofdsoort bedragen *f* 283,545.68.

Het genootschap Tabitha telde 150 inschrijvers, en heeft meerdere kleedingstukken kunnen uitreiken dan in 1851.

De Commissie tot spijsuitdeeling aan minvermogenden gedurende den winter had 308 inschrijvers en deelde 114198 portien soep en gekookte spijs uit.

Bovendien worden nog door andere instellingen levensmiddelen en brandstoffen uitgereikt.

De Maatschappij van moederlijke liefdadigheid, door de meente gesubsidieerd, telde 291 inschrijvers, en verleende ondersteuning aan 173 kraamvrouwen.

De 14 godshuizen, allen ongesubsidieerd, verpleegden 457 oude lieden, 88 gebrekkigen, en 352 kinderen; in 't geheel 847.

In de drie alhier aanwezige gast- of ziekenhuizen werden, gedurende 89280 dagen, 985 personen verpleegd, als in het:

Stads Ziekenhuis,	gedurende	32018	dagen,	661
Ziekenhuis der Diakonessen,	„	10400	„	156
Geneeskundig gesticht voor krankzinnigen,	„	46862	„	168
Te zamen als boven	„	89280	„	985

De 11 armenscholen gaven aan 3612 kinderen van huiszittende armen kosteloos onderwijs.

Op 3 Zondagscholen genoten nog 195 volwassenen onderwijs, terwijl in de 8 bewaarscholen 601 kinderen werden opgenomen. De werkschool voor havelooze kinderen nam 150 kinderen op.

Ten laste dezer Stad bevinden zich thans ongeveer 280 personen in de Kolonien van weldadigheid. Gedurende 1852 werden derwaarts 83 gevonniste bedelaars opgezonden, waarvan 25 alhier en 58 elders zijn veroordeeld. Slechts één vrijwilliger is overgebragt.

Als *instellingen der tweede hoofdsoort* zijn hier ter Stede werkzaam:

de Bank van leening, 12 Zieken- en Begrafenisbussen, de Spaarbank en de Hulpbank.

Het is niet bekend, hoevele personen van de Bank van leening gebruik maakten. Van de Zieken- en Begrafenisbussen, waaraan 4398 personen deel namen, hebben 636 dienst getrokken. De Spaarbank telde, gedurende 1852, 1448 deelnemers. De in September opgerigte Hulpbank deed voorschotten aan 56 personen.

Men zoude niet kunnen opgeven, hoevelen zich onder deze cijfers bevinden, welke tevens van de instellingen der 1e hoofdsoort onderstand genoten, hetwelk zich ongetwijfeld veelvuldig zal voordoen bij hen, die van de Bank van leening gebruik maken.

De gezamentlijke som der uitgaven van alle instellingen dezer hoofdsoort bedroeg *f* 485,622,05; die der ontvangsten *f* 531,842,85^{5}.

De renten bedroegen bij de Bank van leening.	*f* 21.423,63
de uitgaven „	- 13,191,56
Zoodat de winst bedroeg.	*f* 8,232,07

van welke som *f* 6,174,05^{5} aan het Weeshuis kwam en *f* 2,058,01^{5} aan de stads Aalmoezenierskamer is uitgekeerd.

De 12 Zieken- en begrafenisbussen hadden eene gezamentlijke ontvangst van *f* 33,652,81 en eene uitgaaf van *f* 25,645,73. Zij verstrekten ziekengelden aan 444 en begrafenisgelden aan 192 personen.

In de Spaarbank werd gedurende 1852 eene som van *f* 50,532,02 geplaatst, tegen eene rente van 3 pCt. Aan inlagen en intressen is eene som van *f* 32,785,66 teruggevraagd.

Tijdens de opening op 18 Sept. bedroeg het kapitaal der Hulpbank eene som van *f* 4,000, aan inschrijvingen voor aandeelen van *f* 50. Dat kapitaal was op 1 Jan. 1853 tot *f* 4,500 geklommen; en op dit tijdstip was reeds aan 56 personen eene som van *f* 4,060 uitgeleend. De intrest is bepaald op 4 pCt., en wekelijks wordt door de geldopnemers $^{1}/_{32}$ van kapitaal en intressen terugbetaald.

HOOFDSTUK XI.

Gemeentepolitie.

In verband vooral met eene vermeerderde bevolking en de toenemende uitgestrektheid der buitenwijken is wel de toestand der politie in sommige opzigten voor uitbreiding vatbaar; doch niettemin mag men opmerken, dat zij gedurende het verstrekene jaar in voldoenden staat was om de algemeene veiligheid der ingezetenen te verzekeren. Het aantal der Agenten en der Nachtwakers schijnt echter wel eenige vermeerdering te behoeven.

De dienst der Agenten van politie en der Nachtwakers is behoorlijk geregeld. Wel hebben gedurende 1852 bij nacht eenige diefstallen plaats gehad; doch de daders werden of onmiddellijk of tengevolge van ingestelde nasporingen aan de justitie overgeleverd.

In 1852 zijn door het Openbaar ministerie bij het Kantongeregt 321 zaken aanhangig gemaakt wegens overtredingen van politie; daarin waren betrokken 336 personen, waarvan 321 zijn veroordeeld.

Het is in het afgeloopen jaar gebleken, dat de brandbluschmiddelen, hoewel gedurende langen tijd niet tot blussching aangewend, in bruikbaren toestand worden onderhouden. Door eene geregelde oefening van het personeel en een herhaald onderzoek naar den toestand der spuiten en overige werktuigen, poogt men steeds den goeden staat van de brandweer te bevorderen.

De branden, die in 1852 hebben plaats gehad, waren niet van hevigen aard en konden door spoedig aangebragte hulp ligtelijk worden gestuit. De eerste volgden elkander schielijk op en hadden plaats op 28 Maart en den 8 April in de Gasfabrijk van den heer *W. H. de Heus* en op 27 April in de huizinge in de Maliebaan, bewoond door den heer *J. Boelen.* Van den vierden brand, die aan den Catharijnecingel voorviel en wegens de nabijheid van een houtmagazijn gevaarlijk dreigde te worden, mogt men ook spoedig meester worden.

Er werden eenige aanzoeken gedaan tot het verkrijgen eener betere verlichting in de buitenwijken. Wil men die vergelijken met de verlichting der Stad zelve, dan zal zij altijd ongunstig afsteken. Langzamerhand kunnen wel verbeteringen worden aangebragt; maar wanneer men ook in de buitenwijken, als algemeenen maatregel, de gasverlichting wilde toepassen, zouden daartoe aanzienlijke sommen moeten beschikbaar zijn.

Gedurende het jaar 1852 zijn in het Burg. en Mil. Huis van verzekering bij afwisseling opgenomen en weder vertrokken 185 mannen, 34 vrouwen, 9 jongens, 5 meisjes. Te zamen 233 personen.

In het Stedelijk Politiehuis zijn bij afwisseling 489 personen in 1852 verpleegd.

HOOFDSTUK XII.

Landbouw.

Het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde, welks hoofdbestuur alhier is gevestigd, telt nu ongeveer 450 leden. Het Bestuur tracht op alle wijzen de belangstelling voor landbouw en kruidkunde op te wekken. In het afgeloopen jaar mogt het in deze Provincie, en wel in de kantons Maarssen, IJsselstein en Wijk bij Duurstede, drie onderafdeelingen tot stand brengen, wier goede invloed zich, naar men hoopt, spoedig zal doen gevoelen.

Het Genootschap heeft gedurende 1852 twee tentoonstellingen gehouden van bloemen, voortbrengselen van land- en tuinbouw en van vee, welke in ieder opzigt aan haar doel hebben beantwoord.

De oogst der te velde staande gewassen is naar wensch afgeloopen; de boekweit heeft echter door het natte najaar veel geleden.

De aardappelziekte bleef zich op de gewone wijze openbaren; de prijs der aardappelen was daardoor zeer hoog.

De tuinbouw verkeert, naar hetgeen berigt werd, in bloeijenden toestand. De hier gevestigde bloemisterijen kunnen onder de beste en meest bloeijende des Lands worden gerangschikt.

HOOFDSTUK XIII.

Vereeniging, Jagt en Visscherij.

Sedert de invoering der wet van 6 Maart 1852 (Stbl. no. 47) tot regeling der jagt en visscherij, zijn ingekomen 134 verzoekschriften ter bekoming van jagt- of vischacten en 40 ter bekoming van kostelooze vergunningen tot uitoefening der visscherij.

De Opzieners hebben 22 relazen wegens bekeuring ingediend, terwijl door de Ambtenaren der stedelijke belasting één relaas werd opgemaakt.

HOOFDSTUK XIV.

Ambachts en Fabrijknijverheid.

De Kamer van Koophandel hier ter Stede bestaat uit twaalf leden.

De eerste verkiezing had plaats den 19 April 1852, en eene herstemming den 4 Mei daaraanvolgende. Daarbij zijn 221 en 164 van de 694 aanwezige kiezers opgekomen. Aan eene latere vrije stemming namen 85 kiezers deel.

Het jaar 1852 heeft met betrekking tot de ambachtsnijverheid redenen van tevredenheid opgeleverd; vooral ten aanzien van die ambachten, waarop de talrijkste klasse der bevolking zich toelegt, als timmerlieden, metselaars, schilders, enz. Ofschoon in de Stad geen bijzonder groote werken zijn uitgevoerd, mag men aannemen, dat genoemde ambachtslieden voor ruim twee derde gedeelten het geheele jaar door werkzaam zijn geweest, dat de overigen voor een groot gedeelte van het jaar daarin gedeeld hebben en dat slechts weinigen, hetzij door ouderdom of gebreken of uithoofde van slecht gedrag, volstrekt zonder werk zijn gebleven.

In het algemeen is onder de ambachtslieden het misbruik van sterken drank niet toegenomen daartoe kunnen langzamerhand vele oorzaken bijdragen, als de verbetering van het volksonderwijs en de werking van de verschillende wetenschappelijke, philanthropische en populaire inrigtingen en genootschappen, waarbij kennis en te gelijk beschaving bij den ambachtsstand kan toenemen; de teeken- en bouwkundige scholen en die voor den arbeidenden stand kunnen de meerdere kennis en den beteren smaak van den ambachtsman bevorderen.

Gebrek aan bekwame knechts en behoefte om die van elders te ontbieden verminderen allengs. In sommige ambachten zijn de bazen vele oorzaak, dat hunne knechts zich niet beter bekwamen.

Waar de ambachtslieden zich over hun minder gunstig lot te beklagen hadden, moest men dit veelal aan hun gehuwden staat toeschrijven, waarin zij dikwerf niet dan met moeite voortdurend in de behoeften van een talrijk kroost kunnen voorzien, terwijl van den anderen kant aan de ongehuwden de geschikte gelegenheid tot voeding en huisvesting ontbreekt. Het ware daarom welligt wenschelijk, dat naar het voorbeeld van andere landen ook hier kosthuizen voor ongehuwden konden worden daargesteld. De oprigting van wasch- en badhuizen zoude voorzeker ook niet weinig ter verbetering van het materiële welzijn der ambachtslieden kunnen bijdragen.

De Boekdrukkerijen onderscheiden zich hier door hun werk zoo voordeelig, dat tengevolge der veelvuldige bezigheden, welke thans haar van elders worden opgedragen, er welligt geen stad in ons Land is, die in evenredigheid tot hare bevolking zooveel drukwerk aflevert als Utrecht.

Het getal der boekdrukkerijen bedraagt 10, met 34 persen en 154 werklieden; in 1836 was het getal boekdrukkerijen 6, met 13 persen en slechts ongeveer 40 werklieden.

Men berekent, dat thans jaarlijks eene hoeveelheid van 10,400 riemen papier de Utrechtsche persen verlaat.

Boekbinderijen vermeerderen ieder jaar; de hoogeschool, de wetenschappelijke inrigtingen en de vestiging van ondernemende boekhandelaren schijnen hiertoe bij te dragen. Het getal jaarlijks hier vervaardigde banden wordt op 35 à 40,000 geschat.

Smederijen namen in bedrijvigheid toe. — Het horologiemakersvak gaat daarentegen meer en meer terug, en is bepaald tot het reguleren, repareren en opwinden en tot den handel in uurwerken. — Steenhouwerijen nemen in bloei en aantal toe. — Blik- en kopersiagerijen zijn in kwijnenden toestand. — Meubelmakerijen nemen toe. Bestellingen voor O. Indië worden menigvuldiger. — Broodbakkerijen zijn niet alle in gunstigen toestand. Door het misbruik van handmolens wordt vooral de eerlijke broodbakker benadeeld.

Uit den aard der zaak is het dikwijls zeer moeijelijk, zich met het inwendige en met den omvang der fabrijken en met de daarin ingevoerde veranderingen en verbeteringen bekend te maken, vermits vele fabrijkanten daaromtrent ongaarne inlichtingen verschaffen. De toestand der fabrijken mag niettemin in het algemeen gunstig worden beoordeeld; van enkele slechts is die kwijnend of gedrukt.

De hier bestaande zoutziederij is in bedrijvigheid toegenomen en werkt met 5 pannen. — In de 3 bierbrouwerijen was levendigheid, welligt door den invloed der pogingen tot afschaffing van sterkendrank. — De 4 zeepziederijen zijn tot 2 verminderd, die echter niet onbelangrijk zijn. — Loodwit- en meniefabriekaat kan met buitenlandsch wedijveren en is bezocht. — De beenzwart- en vitrioolfabrijk wordt zeer geprezen, en wordt steeds uitgebreid. — Korenmolens werken niet voordeelig; rijstpel-, tras-, run-, olie- en houtzaagmolens daarentegen vrij gunstig. — De verwerking van tabak erlangden hier in de laatste jaren veel uitbreiding — De fabrijk van landbouwwerktuigen blijft op denzelfden voet; ze doet thans ook kleine verzendingen naar buiten 's lands. — Lampenkouzen-, kouzen-, tapijt-, kaarsen-fabrieken en zijdereederij zijn niet zeer bloeijend. — Van de twee gasfabrieken is vooral die van loopend gas in bloeijenden staat. — Pottebakkerij werken niet voordeelig, pannenbakkerijen wel. — Steenbakkerijen zijn er 15 in getal, die een goed debiet hebben.

Uit het algemeen Verslag van de muntwerkzaamheden in het afgeloopen jaar blijkt, dat in den jare 1852 zijn gemunt 4,546,764 twee-en-een-halve-guldenstukken en 2,027,560 halve centen; hebbende gezamentlijk eene nominale waarde van *f* 11,377,047,80. De 4,546,769 rijksdaalders zijn alle voor rekening van particulieren geslagen. Deze instelling verschafte daardoor aan vele handen werk, weshalve zij voor de Stad van veel belang gerekend wordt.

De ijzer-, koper- en metaalgieterij is in gunstigen toestand: ze kan met de Geldersche en Overijsselsche gieterijen mededingen. — De overige kopergieterijen handhaven zich. — De koperpletterij is kwijnend. — De knoopenfabriek werken gunstig. — De fabrijk van zilverwerken neemt in uitbreiding toe. — Onder de orgelfabrieken is er eene niet onbelangrijk.

HOOFDSTUK XV.

Handel en Scheepvaart.

De weekmarkten, welke des Zaturdags gehouden worden, zijn in het algemeen druk bezocht; de bewoners van het omliggende en zelfs ook van het meerafgelegene platteland brengen daarop gaarne hunne voortbrengselen, die steeds gereeden aftrek vinden, en voorzien zich daarentegen aldaar in de verschillende winkels van vele benoodigdheden.

Bijzondere plaatsen zijn voor den verkoop van verschillende artikelen aangewezen. Sommige dier plaatsen zijn niet zeer geschikt, en vooral doet de wenschelijkheid zich gevoelen, dat ter uitoefening van den korenhandel eene meer voldoende gelegenheid worde aangeboden. Zoo heeft men zich ook wel eens beklaagd over de plaats, tot den verkoop van boter bestemd, en wordt daarvoor een lokaal gewenscht, waar dit voortbrengsel tegen zon, regen en stof zoude kunnen beveiligd zijn. Het tot stand brengen van zoodanige verbeteringen zal welligt later in den Raad een punt van overweging kunnen uitmaken.

De plaats, voor de botmarkt bestemd, kon welligt ook door eene meer geschikte worden vervangen. De hoeveelheid aangebragte visch mag vrij aanzienlijk genoemd worden; zij was over het algemeen van zeer voldoende kwaliteit en behoefde maar uiterst zelden te worden afgekeurd. Gedurende het jaar 1852 zijn aan den afslag verkocht:

5 stuks steur. 269 st. zalm. 2638 st. kabeljauw. 28488 st. schelvisch. 68440 st. tong. 649 st. tarbot. 165 st. griet. 12358 st. elft. 2433 st. schol. 1340 st. bot. 176 krabben. 9 st. ijlbot. 188 st. knorhanen. 252 st. wijting. 99 st. rog. 56 st. paling. 22400 st. oesters.

Op de jaarmarkten, zoowel van paarden als rundvee, werd doorgaans veel verhandeld. De kermis daarentegen levert als markt voor den handel jaarlijks minder op; de schade, welke zij aan sommigen berokkent, wordt echter bij anderen vergoed door de menigte vreemdelingen, die zoowel uit de omliggende landstreek als van buiten de Provincie te dier gelegenheid de Stad bezoekt. In het algemeen mag men het er voor houden, dat de meerdere gemakkelijkheid en mindere kosten der uitvoermiddelen en de versnelde gemeenschap door spoorwegen het bezoeken onzer markten hebben doen toenemen.

De binnenlandsche handel, hier gedreven, bepaalt zich gedeeltelijk tot het vertier in deze Stad en Provincie; gedeeltelijk strekt hij zich ook uit tot verzending daarbuiten van sommige artikelen, waaromtrent met andere plaatsen kan worden medegedongen, vooral van koloniale waren, manufacturen, tabak en sigaren, enz. Voor den binnenlandschen handel maakt Utrecht, ook wat de Rijnproducten betreft, van de retourvaart der turfschepen naar de noordelijke provincien een voordeelig gebruik.

De groothandel heeft zich hier in 1852 veel uitgebreid. Beletselen daartegen worden echter ondervonden in de voortdurende mededinging en in de gemakkelijke gemeenschap met Amsterdam.

De gunstige ligging dezer stad heeft sedert onheugelijke tijden den graanhandel gewigtig gemaakt. Bij eene betere markt-gelegenheid zou de graanhandel ongetwijfeld moeten winnen. — De houthandel mag zich in een ruimen afzet verheugen. De aanleg van spoorwegen oefende in dit opzigt een voordeeligen invloed uit. — In den handel van koloniale waren is vooruitgang. — De handel in manufacturen is grootendeels in handen van enkele groote etablissementen gekomen, waardoor de vroegere winkeliers meerendeels hunne zaken hebben zien kwijnen. — Handel in ijzerwaren blijft op dezelfde hoogte. — Boekhandel is toenemend; in 1830 waren hier 23 boekhandelaren, thans zijn er 43. — Wijnhandel wordt hier weinig in 't groot gedreven; speculatie in deze is bijna uitsluitend tot de twee eerste handelsteden des rijks beperkt.

Wilde men alleen oordeelen naar het dagelijks toenemen en verfraaijen der winkels, dan zoude men, niettegenstaande de altijd toenemende mededinging, tot gunstige omstandigheden van kleinhandel en winkelnering moeten besluiten; doch men mag het er veilig voor houden, dat zoodanige gevolgtrekking dikwijls voorbarig zoude zijn. De winkelnering heeft met vele vreemde kramers en rondventers en niet minder met buitenlandsche agenten te kampen, die de waren bijna regtstreeks door de voortbrengers laten afzetten.

De buitenlandsche handel heeft zich hier in de laatste jaren voortdurend uitgebreid. Wel is waar was hij nog niet algemeen en tot bijzondere vakken beperkt, maar toch niet van geringen omvang.

Voor rekening van Utrechtsche handelaren en fabrijkanten werden uit Duitschland, Belgie, Frankrijk, de Middellandsche zee, enz. ingevoerd drukwerken en papiersoorten, zijden, katoenen en wollen stoffen en garens, wijnen en minerale wateren, bieren, potasch, soda, talk en kalk, zwavel, Bremer- en andere steenen, krijt, marmer, koper, ijzer, spijkers, staal en zink, straat- en molensteenen, turfsteen, leijen, kramerijen van allerlei aard, uur- en goudwerken, chirurgicale en andere instrumenten, zoete olieën, gedroogde en geconfijte vruchten, enz., allerlei manufacturen en modewaren, ruwe en gezaagde houtwaren en balken.

De uitvoerhandel naar Engeland van vee, schapen, boom- en veldvruchten, boter en kaas is hier merkelijk toegenomen. De handel in paarden, vooral voor Frankrijk en Spanje, was zeer levendig; granen werden voor buitenlandsche rekening opgekocht; goederen van allerlei aard naar de kolonien verzonden. Loodwit, menie, vitriool, beenzwart, turfsteen, tras, gebakken buizen, steen, kalk, teer, koper, ijzer en velerhande ijzerwerken, muurtegels, knoopen, landbouw-werktuigen, sigaren en wijnen van onderscheidene kwaliteiten, werden van buiten 's Lands gezocht.

De doorvoerhandel is van minder omvang geweest; doch men mag zich vleijen, dat na de aansluiting met Duitschland door den Rijnspoorweg voor Utrecht een nieuw leven zal geboren worden. Mogt hier ter stede een geschikt entrepôt worden gevestigd, dan zal de doorvoerhandel ook voor een ruim gedeelte over Utrecht kunnen gebragt worden.

Het blijkt uit het Register van patentschuldigen over den jare 1852—1853, dat voor het gebruik van ongeveer 150 schepen en schuiten, die niet tot de dienst der openbare middelen van vervoer behooren, patenten zijn uitgereikt.

De alhier gevestigde schipperij verkeert in een minder gunstigen toestand, de vrachtprijzen waren minder voordeelig. Met de uitbreiding van den buitenlandschen handel kan door verbeterde waterwegen de scheepvaart alhier zoowel als die langs deze Stad over de Vecht en den Yssel zeer worden aangemoedigd. Vele goederen, waaronder vooral turf, hooi, hout en steenkolen werden met schepen van elders aangevoerd, welke zich meestal van retourvrachten konden voorzien. Gedurende 1852 heeft een aantal van 1742 schepen, hebbende gezamentlijk eenen inhoud van 84,876 tonnen, verschillende goederen gelost.

De schepen, buiten 's Lands met goederen bevracht, kwamen meerendeels van den Rijn, de Moezel, de Maas en de Schelde, terwijl van hier ook eenige schepen naar Noord-Duitschland werden bevracht.

HOOFDSTUK XVI.

Inrigtingen in verband staande met de uitoefening van Handel en andere Bedrijven.

Er bestaan hier ter Stede geen stoombootdiensten, doch niettemin is er veelvuldige gelegenheid tot verzending van goederen te water. De dorp- en beurtschuiten zijn gewoonlijk nog al bevracht, maar het vervoer van personen vermindert elk jaar. Vooral is dit het geval met de beurtschepen, die eene verwijderde bestemming hebben. De schepen van buitenlandsche maatschappijen op Amsterdam kunnen, tengevolge eener vergunning, aan de hier gevestigde expediteurs verleend, zonder veel oponthoud lossen. De beurtvaart op Antwerpen en Brussel wordt geregeld voortgezet. Zoowel voor het algemeene als voor het handelsbelang ware het wenschelijk dat er betere verordeningen tot stand kwamen op de bestelloonen der beurtveeren. Gedurende 1852 hebben in vaste beurten 49 schepen van en op Utrecht gevaren.

Naar alle rigtingen bestaan er te lande ondernemingen tot vervoer van personen en goederen. Van den nieuw aangelegden weg naar 's Hertogenbosch, over Kuilenburg, wordt voortdurend veel gebruik gemaakt. Daardoor is aan het verkeer veel voordeel aangebragt.

De Rijnspoorweg, eenmaal met Duitschland aangesloten, zal ongetwijfeld meer dan tot dusver voor het vervoer van koopwaren gebezigd worden.

Volgens eene welwillend medegedeelde opgave van den heer Ingenieur der Nederlandsche Rijnspoorweg-Maatschappij zijn van de Station Utrecht, gedurende 1852, vervoerd geworden:

Reizigers. 1e kl. 13035, 2e kl. 21867, 3e kl. 70031, Militairen 2624, Gevangenen 177; totaal 107734.

Goederen, enz. Passagiersgoederen 538556 Ned. ℔, Bestelgoederen 910451½, Koopmansgoederen 1181520; totaal 2630527½ Ned. ℔.

Rijtuigen 27 stuks, Paarden 25 st., Slagtvee 893 st.

De opbrengst bedroeg van Reizigers 1e kl. *f* 25,384,30, van Reizigers 2e kl. *f* 31,952,85, van Reizigers 3e kl. *f* 55,853,25, van Militairen *f* 1,311,75^5, van Gevangenen *f* 81,75; te zamen *f* 114,583,72^5.

Passagiersgoederen *f* 5,590,95, Bestelgoederen *f* 12,423,37, Koopmansgoederen *f* 3,106,91. te zamen *f* 21,121,23.

Rijtuigen *f* 404.—, Paarden *f* 153.—, Slagtvee *f* 953,80; totaal generaal *f* 137,215,75^5.

Tengevolge van een Raadsbesluit van 16 Sept., waarbij werd bepaald, dat de behandeling nopens het al of niet noodzakelijke van het behoud der broodzetting tot een nader tijdstip zou worden uitgesteld, bleef het brood aan eene zetting onderworpen.

De MINISTER van FINANTIEN,

Gelet hebbende op zijne resolutie van heden, waarbij, krachtens het koninklijk besluit van den 19. Nov. 1850, N°. 81, in verband met dat van den 23sten Junij 1852, N°. 85, wordt vastgesteld de Loterij, N°. 221, brengt bij deze ter kennisse van een ieder, die verlangen mogt in genoemde Loterij deel te nemen, dat ten deze zijn gemaakt de navolgende bepalingen:

1. De 221ste *Loterij* zal bestaan uit *twintig duizend loten*, *tien duizend prijzen* en *twee premien* overeenkomstig het plan aan deze gehecht;

2. Ten behoeve van 's Rijks Schatkist zal worden ingehouden *vijftien* ten honderd van alle prijzen en premien van *één honderd gulden* en daarboven, en *tien* ten honderd van alle prijzen van *zeventig gulden* en daarbeneden, alles onverminderd de bijlage van *twee gulden* voor ieder klassikaal lot, hetwelk voor de laatste klasse verwisseld wordt;

3. De loten zullen in geene kleinere deelen mogen gesplitst worden dan in twintigsten;

4. De toelating van splitters en debitanten zal moeten geschieden met inachtneming van de bepalingen in de Koninklijke besluiten van den 5. November 1818 (*Staatsblad* No. 37) 13 dito 1827, No. 145 (*Staatsblad* No. 50), en No. 146, en van den 6. Januarij 1831, No. 68 (*Staatsblad* No. 2), vervat;

5. De klassikale loten voor de eerste klasse zullen voor den inlegprijs verkrijgbaar zijn voor de houders van loten, die in de laatste klasse der 220 Loterij met *niet* zijn uitgekomen, mits tot het bekomen derzelve ten kantore van den directeur der Staats-Loterij te 's Graven hage, of van een der Collecteurs; aanvraag gedaan worde gedurende de collecte;

6. De voornoemde Directeur zal, bij de opening der collecte voor de 221ste Loterij, aanvankelijk een getal van *één duizend* loten afzonderen en beschikbaar houden, om daaruit aan ingezetenen van het Rijk, geene loterijhandelaren, doch bekend zijnde als loten voor eigen rekening te willen spelen, tegen den inlegprijs af te geven, mits de prijs van de alzoo afgegevene loten aan hem in ééns voor alle klassen voldaan worde;

7. De Directeur der Staats-Loterij zal van de uitgifte der voornoemde loten eene behoorlijke opgave aan den Minister inzenden, overeenkomstig de bepalingen, daaromtrent in zijne instructie vastgesteld;

8. De uitbetaling van eenen prijs of van eene premie zal hij niet kunnen bewerkstelligen dan tegen overgifte van het door hem afgegeven *oorspronkelijk* lot, waarop de prijs of premie gevallen is;

9. Prijzen en premien, welke niet worden afgehaald binnen vier jaren, te rekenen van den vijftienden dag na het uittrekken van de laatste klasse der loterij, waarin de prijzen en premien gevallen zijn, vervallen zonder uitzondering aan 's Rijks schatkist. Evenzeer vervalt aan 's Rijks schatkist het te veel betaalde op door gefourneerde loten, welke in eene der vier eerste klassen met een' prijs zijn uitgekomen, wanneer dat te veel betaalde niet binnen gemelden termijn van vier jaren is terug gevorderd;

10. De collecte der 221ste Loterij zal geopend worden op Maandag den 25. Julij 1853 en worden gesloten op Zaturdag den 6. Augustus 1853;

11. De trekking van de onderscheidene klassen zal geschieden veertien dagen de eene na de andere. Die van de *eerste* klasse der Loterij zal plaats hebben en geheel moeten afloopen op den 22, 23, 24 en 25 Augustus 1853; die der *tweede* klasse op den 6, 7 en 8 Sept.; die der *derde* klasse, op den 19, 20, 21 en 22 Sept.; die der *vierde* klasse, op den 3, 4, 5 en 6 Oct. 1853; en die der *vijfde* of laatste klasse, op 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 27 en 31 October, en 1, 2, 3, 7, 8 9 en 10 November 1853; terwijl de laatste 100 nommers op Vrijdag, den 11den November zullen getrokken worden.

12. De collecteurs, splitsers en debitanten zullen bij het verkoopen of verhuren van loten niet meerder mogen vorderen dan:

Bij verkoop:

I. Van loten voor alle klassen of doorgefourneerde.

Geheele loten	*f* 69,00
Halve „	- 34,50
Vijfde „	- 13,80
Tiende „	- 6,90
Twintigste „	- 3,45

II. Van klassikale loten:

Voor de *eerste* klasse.		Voor de *derde* klasse.	
Geheele	*f* 14,00	Geheele	*f* 40,00
Halve	- 7,00	Halve	- 20,00
Vijfde	- 2,80	Vijfde	- 8,00
Tiende	- 1.40	Tiende	- 4,00
Twintigste	- 0,70	Twintigste	- 2,00
Voor de *tweede* klasse.		Voor de *vierde* klasse.	
Geheele	*f* 26,00	Geheele	*f* 56,00
Halve	- 13,00	Halve	- 28,00
Vijfde	- 5.20	Vijfde	- 11,20
Tiende	- 2,60	Tiende	- 5,60
Twintigste	- 1,30	Twintigste	- 2,80

Voor de *vijfde* klasse.

Geheele	*f* 71.00
Halve	- 35,50
Vijfde	- 14,20
Tiende	- 7,10
Twintigste	- 3,55

Bij verhuring:

Voor de *eerste* klasse.		Voor de *derde* klasse.	
Geheele	*f* 4,00	Geheele	*f* 10,00
Halve	- 2,00	Halve	- 5,00
Vijfde	- 0,80	Vijfde	- 2,00
Tiende	- 0,40	Tiende	- 1,00
Twintigste	- 0,20	Twintigste	- 0,50
Voor de *tweede* klasse.		Voor de *vierde* klasse.	
Geheele	*f* 8,00	Geheele	*f* 14,00
Halve	- 4,00	Halve	- 7,00
Vijfde	- 1,60	Vijfde	- 2,80
Tiende	- 0,80	Tiende	- 1,40
Twintigste	- 0,40	Twintigste	- 0.70

Voor de *eerste week* der *vijfde* klasse.

Geheele	*f* 18,00
Halve	- 9,00
Vijfde	- 3,60
Tiende	- 1,80
Twintigste	- 0,90

Diegenen, welke de hierboven bepaalde prijzen voor klassikale *kooploten* hebben betaald, zullen, indien hun lot niet wordt uitgetrokken, in de klassen, waarvoor hetzelve genomen was, derzelver fournissement voor de volgende klasse kunnen voldoen, gelijk hetzelve bij het plan is vastgesteld, namelijk: voor geheele loten:

Bij de verwisseling voor de tweede klasse met	*f* 12.00
Voor de derde klasse met	- 14.00
Voor de vierde klasse met	- 16.00
Voor de vijfde klasse met	- 15.00

en voor de gedeelten van loten naar evenredigheid van deze prijzen, alles zonder verdere bijbetaling van eenig opgeld.

13. De prijs, waarvoor de loten, gedurende de verdere trekking der vijfde klasse, zullen mogen verkocht en verhuurd worden, zal nader voor elke week afzonderlijk worden bepaald.

De collecteurs, splitsers en debitanten zullen zich moeten gedragen naar de vorenstaande bepalingen, welke, te dien einde, overeenkomstig art. 3 van het Koninklijk besluit van den 6. Januarij 1831, N°. 68, in de *Nederlandsche Staats-Courant* zullen worden geplaatst.

Dien ten gevolge worden de ingezetenen, welke geheele doorgefourneerde loten tegen den inlegprijs mogten verlangen, opletten gemaakt op de bepaling, volgens welke de afgifte dier loten, tot het daarbij uitgedrukte getal, aan den Directeur der Staats-Loterij is opgedragen, ten wiens kantore men zich in persoon of bij gemagtigde zal moeten vervoegen, ter verkrijging van die loten.

's Gravenhage, den 20. Junij 1853.

De Minister voornoemd, VAN DOORN.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.